

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 27 oktobar 1939

God. X • Broj 43

Na okup, — razumni i čestiti!

Ma da se svi ozbiljniji činoci nje odriču, ne može se poreći da se u srpskim krajevima sa ponekih strana ubacuje parola »Srbi na okup!«, — obrazložena ponajviše time, da se svi Hrvati i svi Slovenci politički drže zajedno, pa da su zato i postigli jače rezultate; dok su naprotiv Srbi podeljeni u više grupa i partija, što ih, u odnosu prema Hrvatima i Slovencima slabi, itd. U stvari je, međutim, ta parola došla, kao nezdrava reakcija na jednu raniju nezdravu parolu, i na činjenicu, što se sa strane odgovornih faktora u Banovini Hrvatskoj i previše obzira pokazuje čak i prema frankovačkim osetljivostima, dok se i suviše malo obzira ukazuje prema osetljivostima srpske javnosti.

Već na prvi pogled je jasno, da ni parola »Hrvati na okup«, ne predstavlja ništa zdravo, ni normalno. U normalnim prilikama se svi narodi diferenciraju na pokrete i partije, i svako ograničavanje razumne mere takvog deljenja, smatra se kao bolesno stanje. Nema valjda razboritog Srbina koji nam neće priznati, da je stanje u Engleskoj, gde svi Englezi u unutarnjoj politici nisu »na okupu«, zdravije od stanja u dirigovanim zemljama, gde su »na okupu« i oni koji to hoće, i oni koji to neće. A u tome i jest stvar: »Na okup« ne može da postoji bez ograničenja slobode, što dokazuju i prilike kod Hrvata, koje (i pored naglašavanja demokratizma) predstavljaju ipak, bar do sada, posve dirigovan rad.

Ma da, dakle, nenormalna, pojava »Hrvati na okup« dade se još i objasniti psihozom nezadovoljstva, gomilanom kroz dvadeset godina; kao i težnjom različitih grupa da, kroz privednu jedinstvenost, provodi svaka svoje ciljeve, koji u stvari predstavljaju sve obratno od »okupa«. Tome naprotiv se parola »Srbi na okup« dade teško provesti, već zato što, sve do nedavno, Srbi nisu manifestovali nikakvo, a naročito ne neko kolektivnije nezadovoljstvo zbog zapostavljanja srpstva.

Ako je nekome činjeno krivo u novim prilikama, onda je to samo jugoslovenstvo. Čak i onda kad se »gro« Srba nebi okupio u jednoj banovini, srpstvo je ipak potpuno zaštićeno u većini njih, dok će se u Banovini Hrvatskoj i JRZ i SDS, i ostale partije, takmičiti ko će da ga brani, već zbog partijskih pozicija kod tamošnjih Srba. A koja li je ta politička ili druga skupina, koja će uzeti zadatak da iznad svega brani jugoslovenstvo?

Mi je ne vidimo, i to je jedino pravo zlo u našoj današnjoj politici. Odgovarati sa parolom »Srbi na okup«, na parolu »Hrvati na okup«, — to nebi značilo braniti srpstvo, koje od toga ne može imati nikakve koristi, — već u napadajima na jugoslovenstvo nuditi savez njegovim najžešćim protivnicima kod Hrvata. Niko trezven ne može da utvrdi da bi, pod ma kojim prilikama, srpstvo kao celina moglo da dode u opasnost u jugoslovenskoj državi; pa kad se to zna, onda se separatizam na hrvatskoj strani mogao daleko uspešnije pobijati time, što bi se na srpskoj strani mirno i hladnokrvno čuvala jugoslovenske pozicije, umesto da se tendenciji za separiranjem na svima područjima, — počevši od političkog, pa do sportskog i staleškog, — izilazi u susret prenošenjem njihove teze na srpsku stranu.

Čuvati jugoslovenstvo znači čuvati misao državne kompaktnosti i snage, a zanemarivanje te časne dužnosti ne da se pravdati time, što će se kazati: Zašto da se i Srbi ne brinu u prvom redu o sebi, kada to čine i drugi? — Ako se neko ponosi time što je Pijemont, — a to je zaista stvar vredna ponosa, — onda on treba da se ume izdignuti nad sve sitno i prolazno, utoliko pre što to ne može nikako da škodi ni njegovim zasebnim interesima. Jer da su pojave, na koje bi, kao reakcija, trebala da nastupi parola »Srbi na okup«, ipak prolazne, to se vidi iz njihove nenormalnosti; — i zašto onda preudcirati neminovnom ponovnom buđenju jugoslovenstva kod Hrvata, time što bi Srbi sada popustili u jugoslovenstvu, pa da se tako večitio igramo skrivača: Kada ti hoćeš, onda neću ja, i obratno? I zašto gomilati nova razočarenja na Hrvate Jugoslovene, — kao da je jugoslovenstvo stvar uslovna, a ne načelna, kao što treba da bude? Velika većina Srba, a naročito Sokolstvo u srpskim krajevima, ostaje nepokolebljivo na bazi jugoslovenstva, i ne želi nikako da na jednu psihozu odgovara drugom psihozom.

Svaka od tih parola, »Srbi na okup!« kao i »Hrvati na okup!« nosi u sebi klicu nečeg mračnog i nezdravog. One nužno traže, da se, zbog »okupa«, pokriju velom zaboravi i da se trpe svi mogući gresi svih mogućih korupcionista, frankovaca i nabrajnjaka, srpskih i hrvatskih, a to je ono, čega naša zemlja najmanje treba. Zato mi ne kažemo ni »Jugosloveni na okup!«, jer je i pod tim imenom bilo svakojakih, počevši od uzurpatora i onih koji su ga kompromitovali, pa do onih koji sada kukavički beže od njega. Jedina zdrava parola, u duhu našeg narodnog morala i sokolske nauke, to je:

Na okup svi razboriti i čestiti, — za izgradnju sredene i snažne Jugoslavije, vodene od najsposobnijih i najpoštenijih, — što će biti najbolja garancija za interese Srba, kao i Hrvata i Slovenaca, a pogotovo onih, koji se ponose što su Jugosloveni!

Br. Dr. V. Belajčić u Zagrebu i Ljubljani

Prvi zamenik Starešine Saveza Sokola K. J., brat Dr. Vladimir Belajčić pošao je 19 o. m. iz Beograda u Zagreb, gde je bio srdačno i bratski dočekan od tamošnjih funkcionera sokolske župe Zagreb i od ostale sokolske braće.

Brat Dr. Belajčić, u društvu sa starešinom župe i II zamenikom Starešine Saveza, br. Dr. O. Gavrančićem, posetio je bana Hrvatske banovine g. Dr. Ivana Šubašića, sa kojim su ostali dugo vremena u razgovoru i pretresli važna pitanja, koja se tiču Sokolstva na teritoriji Banovine Hrvatske.

Nakon primanja kod g. bana, održana je konferencija starešina svih sokolskih društava na teritoriji zagrebačke župe, na kojoj je uzeo učešća i brat Belajčić. Na konferenciji su uzete u pretres prilike Sokolstva u Banovini Hrvatskoj i donete su potrebne odluke, u cilju da se rad Sokolstva zaštiti i da se što bolje razvije, na korist Kralja i otadžbine, i na korist konsolidovanja prilika u svima našim krajevima.

Brat Dr. Belajčić je iz Zagreba prosledio u Ljubljani, gde je također bio srdačno i bratski dočekan od predstavnika župe i ljubljanskih društava. Prilikom njegovog boravka u Ljubljani, održana je konferencija društvenih starešina, koja se bavila prilikama na teritoriji ljubljanske župe, a koja je također donela važne zaključke. Brat Belajčić je održao i jedan uži sastanak sa članovima župske uprave i tehničkog voćstva, na kome su rasmatrene prilike i doneseni zaključci, u cilju otklanjanja poteškoća, koje stoje na putu uspešnom radu u župi Ljubljana, a u cilju da se stvori što pogodniji teren za delatnost u novoj godini.

Zahvalnica g. Ministra Dvora

Prvi zamenik Starešine Saveza SKJ, Dr. Vladimir Belajčić, primio je od ministra Dvora, g. Milana Antića, sledeće pismo:

Gospodine zameniče Starešine. Po Najvišem nalogu, čast mi je izjaviti zahvalnost na rodoljubivim željama i izrazima odanosti, podnesenim Njegovom Veličanstvu Kralju, Njegovom Kraljevskom Visočanstvu Knezu Namešniku i Kraljevskom Domu, sa vanredne skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu.

Jedna skraćena izjava

Agencija Avala je objavila intervju što ga je generalni sekretar HSS, Dr. J. Krnjević dao Agenciji Havas, a u kome govori o sređivanju prilika u Banovini Hrvatskoj, ističući uverenje, da će »za kratko vreme Hrvatska biti potpuno obnovljena i konsolidovana«. Izjava završava:

»S obzirom na značaj Hrvatske u okviru Jugoslavije, tim samim videćemo tada i Jugoslaviju obnovljenu i snažniju, to jest novu i jaču Jugoslaviju.«

Šteta, zaista, što ove lepe reči g. Dr. Krnjevića nije mogla da čita i hrvatska javnost, jer su »Obzor«, »Hrv. Straža« i »Hrv. Dnevnik«, baš te završne reči svog uglednog prvaka — brisali!

Potreba odlučnosti

Prisiljeni smo da objavimo čitav niz novih vesti o incidentima protiv Sokolstva na području Banovine Hrvatske. Moramo priznati da to činimo teška srca, već i zato, što time demantujemo svoj sopstveni optimizam, zbog kojega smo u prvo vreme sve te incidente sakrivali, verujući da svaka promena izaziva potrebu, i da će oni brzo proći. Mi još i danas hoćemo da verujemo u dobre namere predstavnika HSS u vladi i odgovornih faktora u Banovini Hrvatskoj, da uvedu i učvrste red i zakonitost; ali nikako ne možemo da verujemo u dobre namere štampe koja se oglašava za njihovu, i koja — kao da baš traži da im stvara neprilike — iz dana u dan harangira protiv Sokolstva i poziva pristalice na oduzimanje sokolske imovine.

Isto tako ne verujemo ni u dobre namere mnogih među onima, koji se pokrivaju imenom hrvatskog narodnog pokreta. Vreme je da se govori otvoreno, i niko neće moći da nam porekne, da postoje frankovačke i frankofurtimaške, klerikalne skupine, koje su, pre i za vreme rata, bile izrazito protujugoslovenski i srbofobski nastrojene, i koje su služile otvoreno bečkim ciljevima. U novoj državi se to nije izgubilo, već se — na žalost, krivnjom mnogih i na srpskoj strani — pojačalo. Zato mi shvatamo, ako se sa hrvatske strane traži, da se ta pojava razume; ali nikako ne shvatamo da to razumevanje ide do takvog gledanja kroz prste, da se destruktivnim elementima, koji su i u vreme Austrije igrali ulogu provokatora među Hrvatima, — dopusti da nesmetano kompromituju poredak u Hrvatskoj Banovini.

Ako se misli, da će se time, što niti jedna novina u Hrvatskoj ne sme da piše o tim incidentima, stvar

zataškati, onda se ide stopama g. Stojadinovića i postizava se, kao i u njegovom slučaju, — da se vesti šire još preteranije nego što jesu! Jedini je, dakle, put i način — da se pristupi energičnoj i pravrednoj primeni zakona, te da se bar onoj štampi, koja danas važi kao poluzvanična u Banovini Hrvatskoj, dadu uputstva, dane ide u raskorak sa intencijama, izraženim u apelima merodavnih faktora!

Rabota neodgovornih lica danas već izaziva negodovanje i kod mnogih, koji nisu bliski Sokolstvu. U mnogim krajevima stari radičevci se zgranjavaju nad vandalskim incidentima, — a da i ne govorimo o činjenici, da ne može biti ni govora o »harmoničnoj saradnji između Hrvata i Srba, u Banovini Hrvatskoj«, o kojoj lepo govori g. Maček, ako se bude orgijalo protiv Sokolstva, u kome se nalazi velik broj Srba sviju partija, pa i takvih koji su bliski SDK. I konačno, trebalo bi već jednom uvažiti, da su potrebni obziri i prema osetljivostima javnog mišljenja u Srbiji, koje ipak dozna za sve, — ako se hoće, da se stvar sporazuma ne spotakne o nove prepreke.

Mi znamo frankofurtimaše iz austrijskih vremena. Oni su uvek navaljivali iza leđa i u noći, i tek onda, kada su znali da imaju »carte blanche« od austrijske policije. Treba im samo pokazati da taj privilegij nemaju, već da će za svoja dela strogo odgovarati, pa će odmah biti reda! A dode li zbog toga i do nekog razlaza između razbijača i razboritih Hrvata, to može da bude samo od koristi, ne samo za Jugoslaviju kao celinu, već i za Banovinu Hrvatsku, i za dobar glas i zdrav smisao Hrvata.

I kad nas gone, mi napredujemo!

Prisiljeni smo da objavimo čitav niz novih vesti o incidentima protiv Sokolstva na području Banovine Hrvatske. Moramo priznati da to činimo teška srca, već i zato, što time demantujemo svoj sopstveni optimizam, zbog kojega smo u prvo vreme sve te incidente sakrivali, verujući da svaka promena izaziva potrebu, i da će oni brzo proći. Mi još i danas hoćemo da verujemo u dobre namere predstavnika HSS u vladi i odgovornih faktora u Banovini Hrvatskoj, da uvedu i učvrste red i zakonitost; ali nikako ne možemo da verujemo u dobre namere štampe koja se oglašava za njihovu, i koja — kao da baš traži da im stvara neprilike — iz dana u dan harangira protiv Sokolstva i poziva pristalice na oduzimanje sokolske imovine.

Isto tako ne verujemo ni u dobre namere mnogih među onima, koji se pokrivaju imenom hrvatskog narodnog pokreta. Vreme je da se govori otvoreno, i niko neće moći da nam porekne, da postoje frankovačke i frankofurtimaške, klerikalne skupine, koje su, pre i za vreme rata, bile izrazito protujugoslovenski i srbofobski nastrojene, i koje su služile otvoreno bečkim ciljevima. U novoj državi se to nije izgubilo, već se — na žalost, krivnjom mnogih i na srpskoj strani — pojačalo. Zato mi shvatamo, ako se sa hrvatske strane traži, da se ta pojava razume; ali nikako ne shvatamo da to razumevanje ide do takvog gledanja kroz prste, da se destruktivnim elementima, koji su i u vreme Austrije igrali ulogu provokatora među Hrvatima, — dopusti da nesmetano kompromituju poredak u Hrvatskoj Banovini.

Ako se misli, da će se time, što niti jedna novina u Hrvatskoj ne sme da piše o tim incidentima, stvar preko njih, moleći Boga da onima koji nas nepravedno napadaju, oprosti ovaj nacionalni greh, jer ne znaju šta čine; prepustajući našem vrhovnom voćstvu da nam kod nadležnih vlasti izdejstuju zakonsku zaštitu. Mi nećemo da vraćamo zlo za zlo, nego naša odmazda na sve nebratske napade neka se sastoji u rečima: Jugoslovenski Sokoli, na okup!

Braco i sestre! Ujedinimo sve svoje snage, sporazumno se prvo mi sami među sobom i pružimo jedan drugom ruku pomirenja. Predimo velikodušno preko svih sitnih ličnih zađevica. Sad je vreme da budemo svi jedno telo i jedna duša. A kad takvi postanemo, onda ćemo odoleti svima nasrtajima, ma sa koje strane dolazili.

Prava, čista neokaljana sokolska svest neka zavlađa u nama, i mi ćemo i dalje napredovati i postati nepobedivi!

U to ime ostavimo sve na stranu, te pored redovnih poslova sad najviše prionimo radu na narodnoj odbranbenosti. To neka bude svima naš gromoglasni odgovor na sve napade i nasrtaje!

Stari Futog

Masić

Sednica Izvršnog odbora SSKJ

Izvršni odbor Saveza Sokola K. J. održao je u ponedjeljak, 23 oktobra, sednicu, pod predsjedanjem prvog zamjenika Starešine, br. Dr. Vladimira Belajčića. Na sednici je brat Belajčić najpre izvestio o svima koracima koje je starešinstvo Saveza preduzelo od vremena glavne godišnje skupštine, a u cilju da udovolji zahtevima izraženim na skupštini, da se Sokolstvu u svima krajevima Jugoslavije osigura puna zaštita i nesmetana delatnost. Brat Belajčić je izvestio o posetama učinjenim kod merodavnih faktora, a naročito kod predsednika vlade, g. Dragiše Cvetkovića, kod ostalih članova Kraljevske vlade, kod bana g. Šubišića itd. Izvestio je i o posetama, učinjenim ostalim predstavnicima našeg javnog života, a naročito o poseti kod Nj. Sv. Patrijarha Gavrila, spomenuvši da je istodobno zatražen i prijem kod beogradskog katoličkog biskupa, ali o tome još nije stigao odgovor. Konačno je brat Belajčić izvestio o svome putovanju u Zagreb i u Ljubljani, o konferencijama i razgovorima koje je imao sa tamošnjom braćom, i uopšte o radu Saveza od vremena zadnje glavne skupštine. Referat brata Belajčića bio je pozdravljen sa zadovoljstvom.

Brat Ljuba Maksimović izvestio je o akciji za zaštitu one sokolske braće, koja su pala žrtvom raznih progona sa strane protivnika, pa su po tom predmetu, nakon svestrane diskusije, stvoreni važni zaključci. Na sednici je iznet predlog o sazivanju Plenuma Izvršnog odbora, pa je zaključeno da se sednica plenuma održi 18 i 19 novembra u Beogradu, sa dnevnim redom koji će se naknadno saopštiti.

Gospodar Saveza, brat Mihajlo Nikolić, izvestio je o poslovima svog resora, pa je između ostalog zaključeno, da se pozajmice za zidanje sokolskih domova na terenima koji nisu vlasništvo sokolskih društava, ne daju, ako se pre toga tačno ne ispitaju svi uslovi i ako se unapred ne obezbedi sigurnost sokolske imovine.

Tajnik brat Bakić izvestio je o tekućim poslovima, pa je onda sednica zaključena, a neke tačke dnevnog reda ostavljene su za iduću sednicu, koja će se održati u ponedjeljak, 30 oktobra.

ODGODENA SOKOLSKA PROSLAVA U SARAJEVU

Sokolska župa Sarajevo htela je da na svečan način proslavi 30-godišnjicu od osnivanja prve bosansko-hercegovačke sokolske župe, 4 i 5 novembra, uz učešće svih sokolskih jedinica iz Bosne i Hercegovine. Međutim, proslava je morala biti iz tehničkih razloga odgođena.

Dva sokolska jubilarca

Josip Guštin i Viktor Heumer.

Zagrebačko sokolstvo, kao baštinitelj svih svetih tradicija predratnog hrvatskog i srpskog sokolstva u Zagrebu, u toku poslednjih 20 godina imalo je da izdrži možda najjače udarce sa svih strana, koji su za to vreme padali na jugoslovensko sokolstvo. Ta borba bila je čelična kupelj za sve one neustrašive sokolske borce koji se nisu dali zaplašiti ni okolinom, ni pretnjama. Među potonjima napose ističu se stari prekaljeni pripadnici predratnog hrvatskog sokolstva, mahom pripadnici slobodnih zvanja, što uz današnje prilike ističemo, kao osobito karakterističnu činjenicu. Nedavno, na dostojan način, proslavili smo 45-godišnjicu sokolovanja našega dragog brata, Dragutina Šulcea. Ove se godine navršilo 40 godina sokolovanja našega dragoga i odličnog brata starešine Dra Otona Gavrančića. Ako i jest izostala, na u-porno traženje samoga jubilarca, svaka javna proslava njegovog jubileja, naše sokolstvo je u svojim srcima bilo uz njega i zaeželelo mu uz dobro zdravlje i dalji lep i koristan rad za naše sokolstvo.

Danas nam je prijatna dužnost da iz gore pomenutih redova istaknemo dalja dva jubilarca, obojica članovi Sokolskog društva Zagreb I. To su braća Josip Guštin i Viktor Heumer.

Brat Josip Guštin, jedan od najizgrađenijih pripadnika jugoslovenskog sokolstva, unatoč svojih 79 godina i unatoč teške boli, koja ga je nedavno snašla smrću njegovog sina, ne propušta ni jedne prilike a da se ne javi kod svakog značajnijeg sokolskog dela. Na ispraćaju pok. brata Abadžije videli smo ga gde junacki pešači od Sokolskog doma sve do stanice. Pun je sokolskog oduševljenja i slovenske svesti, narodskog humora i sećanja na mlade dane, o kojima voli sa osobitim uživanjem da priča. Tvrdi i odrešit u karakteru i po delu, u ličnom je saobraćaju koncilantan i vedar do krajnosti.

Roden je 15-VIII 1860 god. u Novom Mestu. Bio je pripadnik slovenačkog Sokola u Novom Mestu i Ljubljani, češkog Sokola u Beču, Hrvatskog Sokola u Zagrebu, te nakon fuzije pripadnik jugoslovenskog sokolstva, do današnjeg dana. U Hrvatskom sokolstvu bio je član starešinstva župe i Saveza, a u jugoslovenskom sokolstvu član Sokola I i zagrebačke župe. Brat Guštin navršava ove godine 60 godina sokolovanja, te je prema tome najstariji živi pripadnik zagrebačkog sokolstva.

Brat Viktor Heumer, bivši upravnik »Sveopće vjeresijske zadruga u

Zagrebu«, te još i danas njen potpredsednik, rodio se 1874 u Zagrebu, a nekoliko godina je bio nastavnik gimnazije u Gospiću i Osijeku. U Beču, kao student filozofije, bio je član češkog sokola. Saobraćaj sa akademskim drugovima iz ostalih slovenskih društava, ostavio je duboke tragove slovenske svesti u njegovoj duši koji su došli do izražaja i u njegovom sokolskom delovanju. Kasnije je bio član Ličkog Sokola u Gospiću, Hrvatskog Sokola u Osijeku Gornjem i Donjem gradu, te Hrvatskog Sokola u Zagrebu. Tu je obnašao razne dužnosti prosvetnog karaktera, taj-

Br. Josip Guštin

nika i blagajnika župe Fonove, te člana starešinstva Hrvatskog sokolskog saveza. I u hrvatskom i u jugoslovenskom Sokolstvu bio je član svih sletskih odbora, od godine 1911 dalje. Nakon prevrata je, u ime Hrvatskog Sokola u Zagrebu, aranžirao svečani prenos smrtnih ostataka Zrinskog i Frankopana u domovinu, na opšte zadovoljstvo. U jugoslovenskom sokolstvu bio je član uprave, prosvetar, potstarešina, i starešina sokolskog društva Zagreb I, župski prosvetar, tajnik, blagajnik, pročelnik sletsko-redateljskog odbora i pročelnik raznih svečanosti odbora. Danas vrši dužnost tajnika sokolske župe Zagreb. Na njegovu inicijativu u Sokolskom društvu Zagreb I, a u okviru SPP, stvorena je zaklada Kralja Petra II. Živo učestvuje i u radu sokolske štedionice. Godine 1936, prigodom proslave 15-godišnjice opstanka sokolskog društva Zagreb I, povereno mu je uredništvo »Spomenice«. Mnogo se bavio i sokolskim novinskim izveštavanjem, napose u »Novostima« i »Morgenblattu«. Prigodom navršanja 50 godina života, Jugoslovenski sokolski savez odlikovao ga je srdačnom čestitkom, koja

Iz Sokolske župe Sušak — Rijeka

Rastanak sa dva odlična brata

Iz naše sredine iznenada je premešten dugogodišnji prosvetni radnik, brat Josip Bačić, koji polazi u Vršac, kao predmetni učitelj na Zanatskoj školi. Brat Bačić potiče iz kastavske sredine, koja je dala našem Sokolstvu tako velik broj sokola-učitelja. Još kao daka na predratnoj pazinskoj gimnaziji vidimo brata Bačića u prvim redovima nacionalne omladine. Kao učitelj je službovao u raznim selima u Istri, gde je, nakon dolaska novih gospodara na vlast, otpušten iz službe, pa dolazi u Jugoslaviju, te bude namješten u Kastvu, na vežbovnicu Učiteljske škole. Odmah ga zatim susrećemo kao marljivog sokolskog radnika. Pred deset godina premešten je u Sušak, gde je razvio odlične organizatorne sposobnosti. Sve svoje slobodno vreme posvetio je radu u župskom Prosvetnom odboru, u kojemu je radio kao tajnik, knjižničar i, zadnje 4 godine, kao prosvetar. Brat Bačić održao je mnogo sokolskih predavanja, te je bio veoma dobro orijentiran u svim sokolskim prilikama prostranog našeg župskog područja. U današnjim prilikama jedva ćemo mu naći valjana zamenika. Neka je bratska hvala bratu Bačiću za veliki njegov rad u našoj župi.

Nadalje nas ostavlja i starešina Sokolskog društva u Crikvenici, brat Janko Jazbec. Punihi trideset godina vidimo brata Jazbeka na sokolskome poslu u Istri i Hrv. Primorju, najpre kao prednjaka Sokola u Voloskom-Opatiji, zatim kao tajnika župskog Tehn. odbora, a od god. 1912 kao načelnika Sokola u Lovranu. Naredne godine bude izabran za župskog načelnika župe Vitezičeve u Istri, te je na tom mestu, razvio jaku delatnost. Za vreme rata bio je izložen teškim progonima, a odmah, nakon sloma bivše monarhije, odlazi kao dobrovoljac na koruški front. Početkom god. 1920 dolazi u Crikvenicu. Tu je vršio celo vreme vodeće funkcije načelnika, a osim toga bio je punih 18 god. zam. žup. načelnika. Sada se vraća u svoju užu domovinu, te će ovih dana otvoriti svoj urarsko-zlatarski posao u Ljubljani.

mu je najmilijom uspomenom na sokolski rad. Na inicijativu brata Heumera provedene su također neke dobrotvorne akcije: zajednička proslava Badnjaka za siromašne pripadnike Sokole I, sabirna akcija za čehoslovačku braću, za spomenik bratu Abadžiji i t. d. U sokolstvu neprekidno radi 45 godina.

Želimo da braća ustraju i dalje krepi i čili, u zdravlju na sokolskome poslu!

Za i protiv „Hrvatskog Junaka“

Pre nekoliko dana je izaslanik HSS iz Zagreba, Dr. Cividini, održao u Vinkovcima sastanak za osnivanje »Hrvatskog Junaka«. Tom prilikom je napao bivše članove »Hrvatskog Sokola«, zato što neće da stupaju u »Hrvatski Junak«. Međutim su članovi bivšeg »Hrvatskog Sokola« odlučno protestirali, a jedan između njih, Stipa Butković, je uzeo reč i kazao, da oni neće da stupe u »Hrvatski Junak«, zato što u njemu ne vide bivše starešine »Hrvatskog Sokola« i zato što ne žele podupirati akciju, koja odvaja građansku decu od seoske dece.

U klerikalnoj »Hrvatskoj straži«, od 25 oktobra, objavljuje splitski kanonik, Pilepić, članak o pitanju telovežbene organizacije u Hrvatskoj Banovini, i odlučno se protivi zamisli, da ta organizacija bude interkonfesionalna, već traži, da »katolička hrvatska mladež može da uđe samo u katoličke organizacije«. U svom članku kanonik Pilepić tvrdi, da »jedini temelj koji je nepogrešiv, jest katolički radikalizam«, i navodi, da »kršćanski moral osuđuje jačanje tela koje se vrši u vojničkom obliku«. Konačno kaže, da druženje katoličkih omladinaca sa nekatoličkim, može da donese samo štetu za katolike. — U istom broju i sama redakcija »Hrvatske straže« daje mišljenje o tom pitanju i veli, da treba odmah na početku novog rada u Banovini Hrvatskoj, upozoriti na to, da su »interkonfesionalne omladinske organizacije nepoželjne«.

»Obzora«, od 24 oktobra, objavljuje vest u kojoj se kaže: »U školama u Banovini Hrvatskoj saopćeno je omladini, da se može upisivati u »Hrvatski junak«. Nastavnici gimnastike podnijeli su banskoj vlasti prijedlog za organizaciju tjelovežbe u duhu hrvatskih narodnih težnja. Duskora će, izgleda, biti provedena temeljita reorganizacija tjelovežbe u školama u Banovini Hrvatskoj i hrvatska djeca ne će se morati, kao do sada, upisivati u Jugoslovenski sokol, već će imati mogućnost da u »Hrvatskom junaku«, i eventualno drugim hrvatskim tjelovežbenim organizacijama, ako budu osnovane, njeguju tjelovežbu.«

SOKOLSKA LUTRIJA

Sokolsko društvo Sveti Jedert nad Laškom, u Dravskoj banovini, javlja svima interesantima, da se vučenje prve efektne lutrije toga društva, u sled sadašnjih prilika, nije vršilo, i da će naknadno vučenje biti na vreme objavljeno.

Naša narodna poezija

(Svršetak)

Kolika je tuga devojke, čiji se dragi ženi, pa kad je mati zove na večeru, odbija da ide, vidi se iz ovih stihova:

»Večerajte, mene ne čekajte,
Nije mene do vaše večere,
Već je mene do moje nevolje,
Jer sam čula ženi mi se dragi.«

Njena žalost za izgubljenim dragim velika je:

»Za godinu lica ne umila,
A za drugu kosu ne češljala,
A za treću kosu odrezala.«

U pesmi »Majka i devojka« ćerka moli majku da vrati momče, koje prolazi kroz selo:

»Zovi ga majko na konak.«

Kad je momak tražio od devojke jedno oko, ona je bila srca milostiva, pa mu je dala obadva. A stidljivost devojke pokazuju sledeći stihovi:

»Nit' sam vila da zbijam oblake,
Već devojka da gledam preda se.«

Devojka zna biti i odmetnica, ali kada su je u desetoj godini hajdukovanja uhvatili i popeli na vešala, došlo je malo i veliko, muško i žensko, da je vide, kada je svima hrabro doviknula:

»Šta gledate bule banjalučke,
Ako j' Mara po gori hodila,
Nije Mara kopile rodila,
Kako ste vi, bule banjalučke.«

Devojka zove svoga dragana, da joj dode na sastanak, ali ga pri tom uči kako da ide, da ga ne primete njeni ukućani:

»Kada budeš, preko plota, čuvaj,
ne krškaj,
Kada bdeš na ullici, čuvaj, ne
lupkaj,
Kada budeš preko kuće, nemoj se
javljat'«

Ona ne voli, da se uda za premlada momka, jer mu se slabu i nemoćnu dešavaju mnoge nezgode:

»Opremih ga za kozama,
Kad u veče, veče bilo,
Sve su koze doma došle,

Moga draga jadna nema.«

Kad su, dužd od Mletaka, car od Stambola i Kraljević Marko darivali Novljanku devojku, ona se darodavcima ovako zahvalila:

»Mala fala duždu od Mletaka
Na njegovoj zlaćenju filugi:
Nijesam mornar, da po moru
šetam,

No devojka, na pender da vezem;
Manja fala caru čestitome
Na njegovu sjajnu ogledalu:
Ja sam mlada ogledalo sama;
Nego fala Kraljevome Marku,
Što mi posla konja i junaka!
Marko znade što je za devojku.«

Pored devojke u narodnim pesmama je opevan i momak, koji je redovno u vezi sa nekom devojkom za kojom žudi, ali mu se na put stavljaју razne i mnogobrojne prepreke te često puta ne može ispuniti želju srca svoga. Njegova težnja za devojkom stalna je pojava u narodnim pesmama, koje su verna slika života.

U pesmi »Žedno i željno momče«, vidi se kolika je težnja momka za devojkom:

Žedno momče gorom jezdijaše,
Žedno vode, a željno devojke.«

Momak pita devojku, zašto ne govori s njim, već ga izbegava:

»Djevojčice, ljubičice, ružo
rumenal!
Što ti sa mnom ne besjediš, usta
medena?«

Na to mu devojka odgovara:

»Ja bih s tobom besjedila, ali mi
ne daju.«

Šta devojka oseća, govori i radi, svaki momak želi da sazna:

»Boga moli momče neženjeno,
Da se stvori kraj mora biserom,
Gdi devojke na vodu dolaze,
Da ga kupe sebi u nedarca,
Da ga nižu na zelenu svilu,
Da ga među sebi pod gr'oca,
Da on sluša, šta koja govori:
Govori li svaka o svojemu,
Govori li draga i o njemu.«

Pored devojke prolazi careva vojska, koja joj pomoć naziva, ali jedno momče mlado neženjeno ništa ne govori:

»Već dogoni konja do devojke:
»Ljubi mene lepoto devojko,
Ljubi mene dok ja nisam tebe.«

Momak zavidi bosiljku, koji stalno stoji na prozoru devojke i gleda je jutrom i večerom:

»Blago tebe, struče bosioče,
Koji rasteš dragoj na pendžere,
»Gledaš dragu jutrom i večerom,
Kad se draga svlači i oblači.«

Reku, koja sprečava momka da dođe kod svoje devojke, ovaj kune:

»Bog t' ubio, Savo vodo,
Nit' te mogu pregaziti,
Nit' te mogu preplivati
Da obljubim devojčicu.«

Za momka je velika nevolja, kad mu je draga daleko, jer:

»Istrunu mi jagluk i marama:
U marami groždje odnoseći,
A jaglukom suze utirući.«

U jednoj pesmi momak žali, što se oženio:

»Kad sam bio mlado momče,
Devojke me braćom zvaše,
A neveste: »Mlado momče«,
Stare babe: »Majkin sine«,
A kada se ja oženih,
Svakog dobra ja poželih.«

I kada umire, momak misli na svoju devojku, pa moli majku:

»Ukopaj me, majko, kod Marjina
stana.«

Vesti o preseljavanju Nemaca

»Politika«, od 19 oktobra, objavljuje članak o seljenju Nemaca iz jugoistočne Evrope, pa između ostalog kaže:

»Jugoslavija je takode zainteresovana pokrenutim rešavanjem ovog problema. U njoj se nalazi oko 450.000 Nemaca, i to oko 300.000 u Vojvodini, a ostalo u Slavoniji, Hrvatskoj i Slovenačkoj. S druge strane u Nemačkoj živi oko 150.000 jugoslovenskih sunarodnika i to oko 80.000 Slovenaca u Koruškoj i isto toliko Hrvata u Burgenlandu.

Ova odluka nemačkog kancelara g. Hitlera biće prema njegovoj želji svakako ostvarena. Ona je, u svakom slučaju, izazvala povoljne komentare svih političkih krugova, kao i štampe podunavskih država. Oni ističu da ova odluka znači želju Nemačke, da rešenjem ovog problema učini kraj svima nesporazumima između nje i pođunavskih država, kao što je to učinjeno između nje i Italije, što će doprineti nesumnjivo konsolidovanju mira i dobrih odnosa u ovom delu Evrope.«

Vesti o preseljavanju Nemaca iz jugoistočne Evrope izazvale su zanimljivu reakciju kod nemačkih skupina u našoj zemlji. Po svemu izgleda, da velikoj većini Nemaca nije nikako simpatična ta zamisao, upravo zato što u Jugoslaviji vrlo dobro žive, što su ekonomski odlično situirani i uživaju više, nego li potpunu slobodu. Sem toga postoje jake diferencije između katolički orijentisanih Nemaca i današnjeg vođstva »Kulturbunda«. Tako n. pr. list »Die Donau«, koji izlazi u Apatinu, popraćuje berlinske vesti o preseljavanju Nemaca iz jugoistočne Evrope, ovakvim rečima: »Tako gledaju stvari u Berlinu. Ali šta će na to Nemci u jugoistočnoj Evropi, to ćemo videti kad stvar postane ozbiljna. Međutim već vidimo, da mnogi koji su se razbacivali sa frazama o ljubavi prema Rajhu, i koji su se držali za jedine »patentirane Nemce«, sada najednom uzimaju stav protiv preseljenja.« List se konačno izrugiva »mnogim firerčicima i kandidatima za gaulajtere, koji će morati prvi da se sele, kad osvane poziv«.

Izgleda da je u vezi sa time i ponovo vaskrsavanje t. zv. Mladonemačkog pokreta u Jugoslaviji, koji je pre nekoliko dana održao u Petrovgradu veoma posećeni sastanak, i koji je pozvao svoga nekadašnjeg vođu, Dr. Haslingeru da ponovo stupi u političku borbu. Kao što je poznato, taj pokret je imao za cilj da osigura što užu saradnju između Nemaca i Jugoslovena i protivio se ek-

stremnim metodama Kulturbunda. Na sastanku je naglašeno, da je baš, obzirom na najnovije događaje, potrebno da se Nemcima u Jugoslaviji ukaže pravi put, kojim treba da krenu. Čini se, međutim, da se i vode Kulturbunda osećaju u neprilici pred glasovima o seljenju i pred reakcijom što su je ti glasovi izazvali. Zato »Deutsche Nachrichten« koji izlazi u Zagrebu, pokušava da čitavu stvar prikaže ironično, kao novinsku brbljariju, pa poziva vlasti da jugoslovenskim novinama ne dozvole širiti takove vesti, i tvrdi da sve te preuranjene prognoze o seljenju »nisu u stanju da pokolebaju niti jednog nacionalnog Nemca«. A »Slavonischer Volksbote« objašnjava, da za seljenje mogu doći u obzir samo rastrkane grupe, a nikako kompaktnija ostrva Nemaca u jugoistočnoj Evropi.

»Baseler Zeitung« javlja iz Berlina, da se tamo javno govori, da će posle iseljavanja Nemaca iz Baltika, odmah doći na red iseljavanje Nemaca iz Jugoslavije, i da će se to obaviti još pre iseljavanja tirolskih Nemaca iz Italije. Švajcarski list tvrdi, da je ta akcija u tesnoj vezi sa sadašnjim privrednim pregovorima između Jugoslavije i Nemačke, te da će imanja iseljenih Nemaca preuzeti nemačka država, da se njima plati sirovine i namirnice, koje se izvoze u Nemačku. Isti list tvrdi, da je jugoslovenska vlada rado prihvatila taj predlog Nemačke.

»Engleski i francuski listovi javljaju, da se među rumunskim Nemcima javlja sve živiji pokret protiv toga, da bi se preselili iz Rumunije u Nemačku. Mnogi predstavnici Nemaca dali su izjave, da će se radije odreći svog nemačkog porekla, nego li da napuste zemlju u kojoj žive. Oni tvrde da tako isto misle i Nemci u ostalim balkanskim zemljama, a naročito u Turskoj, Rumuniji i Jugoslaviji, te da su mnogi od njih spremni da pređu čak i u pravoslavnu veru, radije nego li da se sele.

»Neue Zurlicher Zeitung« javlja iz Berlina, da će Nemci iz južnog Tirola biti preseljeni u karpatske krajeve, u blizini Krakova. Time će se postići dva cilja, da se istisnu tamošnji Poljaci i Slovaci, i da se tirolski Nemci, navikli na planinske krajeve, presele u predele, koji im najbolje odgovaraju po klimi i po strukturi gospodarstva.

Širite „Sokolski glasnik“
i časopis „Soko“

»Čojstvo i junaštvo, koji čine čoveka, izdižući ga visoko nad puzavcem, plašljivcem i kukavicom, mogu se osetiti skoro u svakom stihu naše nenadmašne narodne poezije.

U pesmi »Marko Kraljević i Musa Kesedžija« Marko, oboren od Muse u zelenu travu, doziva u pomoć posestrinu vilu, koja mu odgovara:

»Sramota je dvome na jednoga.«

U istoj pesmi istaknut je ponos, izražen u onim stihovima od neprocenljive vrednosti, koje izgovara odlučno i hrabro nepokorni Musa:

»Predi Marko, ne zameći kavgu,
I' odjaši da pijemo vino;
A ja ti se ukloniti neću
Ako t' i jest rodila kraljica,
Na čardaku, na meku dušeku,
U čistu te svilu zavijala,
A zlačenom žicom povijala,
Odranila medom i šećerom;
A mene je ljuta Arnautka
Kod ovaca na ploči studenoj,
U crnu me struku zavijala,
A kupinom lozom povijala,
Odranila skrobom ovenijem
I još me je često zaklinjala
Da se nikom ne uklanjam s puta.«

Primeri požrtvovanja i krajnjeg samoprogorevanja, kojima se moraju diviti mali i veliki, strani narodi, če-

sti su u našoj prošlosti i narodnoj poeziji, koja sadrži najbolje i najplastičnije slike srpskog herojstva, kome nema ravna pod nebom. Miloš Obilić se zaklinje:

»Ja ću otić' sutra u Kosovo
I zaklaću turskog car-Murata
I staću mu nogom pod gr'oce.«

On je velikodušno prineo sebe na žrtvenik svoje ugrožene otadžbine i usred polja Kosova, med celom turskom vojskom, pred očima tolikih paša i subaša, rasporio cara Murata, ispunivši svoje obećanje, svoju herojsku zamisao i zavet.

Na Čegru Stevan Sindelić pušta Turke da uđu u rov i pali kuburu u slagalište baruta i olova, kada strasna eksplozija sve živo diže u vazduh. Od mrtvih glava zida se čuvena »Čele Kula«, najkrvaviji spomenik iz ustaških dana. Samo jedan ovakav podvig dovoljan bi bio, da ovekoveči pregalaštvo i krajnje požrtvovanje našeg naroda, koji je radio i davao ovakve smeće i odvažne sinove, dostojne najvišeg divljenja, priznanja i hvale.

Tanasko Rajić gine na svome topu. On nije znao za otstupanje. Za njegovo junačko i neustrašivo srce, taj korak je bio nepoznat. Umiranje kraj svoga trešnjevog topa bio mu je svetao put u pobedu, slavu i večni život,

Sarajevski Sokoli na Oplencu

Prošle subote, delegacija poklonstvenika Sokolске Жупе Сарајево, na čelu sa staršiniном бр. Др. Војиславом Бесаровићем, отпутовала је за Опленца, да се, у име свих припадника сарајевске Жупе, покљони Гробу Краља Александра I Ујединитеља, поводом 5-годишњице Његове мученичке смрти. Delegacija је у Аранђеловцу била дочекана од одборника Соколског друштва Аранђеловац, у чијем дому је и отсела. У недељу изјутра је делегација, од 40 чланова и чланица, са лепим бројем соколских застава, кренула за Тополю и цркву на Опленцу. У Тополи их је дочекао старшина месног Соколског друштва и показао им бивши Карађорђевог конач, кога је Блаженопочивши Краљ Александар преуредио за Соколски дом. Затим је, око 10.30 часова, делегација, сврстана у редове, на челу са старшином, бр. Др. В. Бесаровићем, кренула ка цркви, пред којом су, скидањем капа и обарањем развијених застава, одали дужну почит.

По уласку у цркву, старшина жупе бр. Др. Бесаровић припаљо је велику свећу, коју је делегација донела из Сарајева, а на којој је било написано »Соколска жупа Сарајево, 15 октобра 1939 године«. Свећу је припаљо пламеном из кандила које стално гори над гробом Краља Петра I Ослободиоца, а које је запаљено соколском штафетном бакљом, упаљеном 1934 године у Сарајеву, приликом покрајинског слета.

Иза тога, у највећој тишини и скрушеном побожношћу, сишла је делегација у крипу и покљонила се Гробу Краља Мученика. Том приликом, свештеник из Касиндола, брат Божидар Минић, одржао је

кратак помен, након чега је одржао леп говор, у коме је величао заслуге и дела Блаженопочившег Краља. Брат Минић је у говору, између осталог рекао:

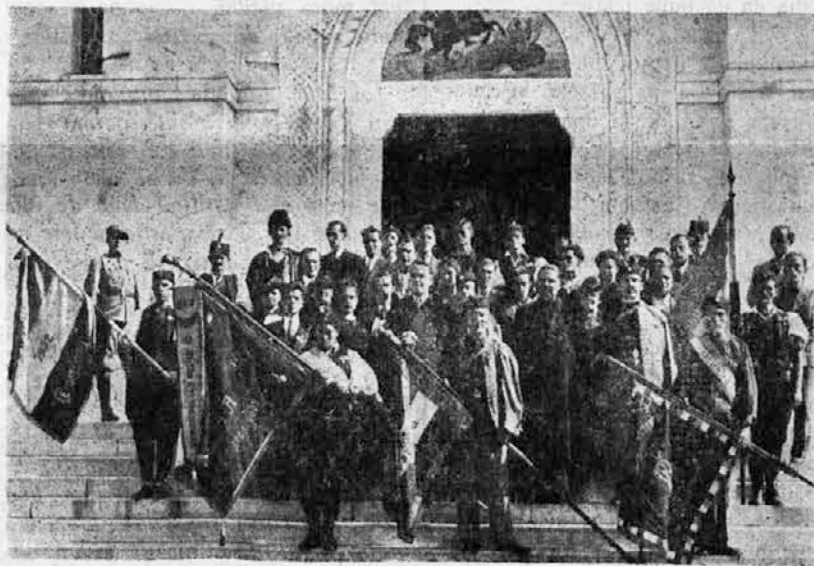
»Велики Краљу! — Ево стојимо пред Твојим гробом и осећамо како нам вера и снага неизмерно расту. Осећамо да је никада и ништа неће поколебати и у болном заносу падамо пред Тобом на колена и заклињемо се Свемогућем Богу, да ће нам увек остати у животу, као врховни закон, Твоја мисао, Твоје дело и Твоја мученичка смрт, и да ћемо са Твојим великим Сином чувати Твоје дело, које си само љубављу, херојством и мучеништвом, раме уз раме са нашим очевима створио. Слава Ти Велики Краљу Мучениче!...«

После брата Минића, старшина жупе, брат Бесаровић, дубоко потресен, одржао је говор који је присутне гануо до суза, а у коме је, између осталог, рекао:

»Клањајући се из дубине душе светлим сенима неумрлог Краља Петра I Ослободиоца и Витешког Краља Александра I Ујединитеља, позивам Вас, да се и на овом светом месту заверимо, да ћемо непоколебиво и неustrašиво служити нашем младом Краљу, Петру II, коме и са овога места, из дубине душе, упућујемо најискреније соколске поздраве. Да живи Краљ Петар II!«

Једна сестра, учесница делегације, положила је на гроб Краља Ујединитеља красан букет свежих ружа, након чега су покљонственици појединачно целивали гроб Краља Мученика.

Овај поход оставио је на све покљонственике дубок утисак и уједно су изразили жељу, да се ова-

Соколи из Сарајева пред црквом на Опленцу

који је више и јаће voleo nego žensko bežanje ispred nadmoćnijeg neprijatelja i sigurne smrti. A koliko je Rajića, Sindelića i Obilića? Niko ih nikad izbrojiti ne može, jer svaki onaj, ko je i najmanje pridoneo za naše narodno oslobođenje i ujedinjenje, bio je junak sa Kosova i Čegra, kojih na hiljade imamo širom naše prostrane domovine. U mesto venca svima njima, sa usana svakog patriote i Jugoslovena, grme oni snažni Njegoševi stihovi:

»Proste naše žertve svekolike,
Kad je naša tvrda postojbina
Sile turske nesita grobnica.«

Uticao naših narodnih pesama, za vreme petvekovnog robovanja, bio je veliki i od neprocenljive vrednosti. Knez Lazar, Miloš Obilić, Devet Jugovića, Kosovska devojka, Kraljević Marko, Starina Novak, Stari Vujadin, Janković Stojan i Pivljanin Bajo, kao i svi drugi, znani i neznani srpski vitežovi, bili su uzor mladim naraštajima, koji su se opijali i zanosili herojstvom i nebrojenim vrlinama svojih predaka, što ih je hranilo i branilo od opšte klonulosti i propasti u neravnoj borbi sa mnogobrojnim neprijateljima, koji su ih okruživali i nemilosrdno napadali. Samo, slušajući narodne pesme, koje su naši guslari, uz ganjive zvuke javorovih gu-

sala, ispod stoletnih hrastova, pred crkvama, na selu i prelu, pevali i dizali narod na ustanak, mogli su se odgojiti oni junaci, koji su osvetili Kosovo. Samo u toj nacionalnoj školi školovani, i imajući za uzor Obilića, mogao je mladi Princip stati na papuču automobila i, usred Sarajeva, pored tolikih agenata i čuvara crnožute ayeti, izneti plameni protest protiv zarobljenja Bosne i Hercegovine i, protiv namere da se na Srbiju i Crnu Goru spremi mučki napadaj, pa da se i ove zarobe. Odnihani u kolevci srpske narodne poezije, mogli su srpski vojnici, po ledu i snegu, bez staze i bogaze, preći kršnu Albaniju i preživeti najveću Golgotu, koju poznaje istorija sveta, da se, posle ponovo vrata, kao pobednici i oslobođeni svoju porobljenu zemlju i namučeni narod.

Neumrli Njegoš, naš najveći pesnik i filozof, divio se srpskim junacima i njihovom junaštvu, pa je, ističući Miloša kao junaka nad junacima, rekao:

»Šta Leonid hoće i Scevola
Kad Obilić stane na poprište?«

I zaista, našu domovinu više je krvi zalilo i junačkih kostiju pokrilo, nego Spartu. Naši junaci veći su i bolji od Spartanaca. Oni su stvorili Jugoslaviju. Oni će je i sačuvati, uprkos svih neprijatelja, spoljašnjih i unutrašnjih.

Stanko O. Stanković

кви походи обнављају сваке године, и на тај начин редовно извршава завет, дат у Петровој петолетци.

K. Тодоровић

Iz tehničkog odbora Saveza Sokola K. J.

Na sednici Načelnništva Saveza Sokola K. J., održanoj 17 oktobra, donet je zaključak da se dosadašnji Tehnički odbor Saveza SKJ, koji je funkcionisao do izbora novog Načelnništva, stavlja na raspoloženje. Izvršena je podela rada u načelništvu i Stručnom odboru, na otek i sekcije. Raspravljano je o obrazovanju novog Tehničkog odbora i primljen je poslovnik o radu Načelnništva Saveza. Primljen je načelno program za II svesokolski slet u Beogradu, 1941 године, а проучен је Правилник о административном раду канцеларије Наčелништва Saveza. Odlučeno је, да се са župskim putujućim prednjacima održi tečaj odbranbenosti.

20 oktobra održana je prva sednica novog Tehničkog odbora, kojoj je pretstavio novi načelnik Saveza, br. Ivan Kovač. Pošto je pozdravio članove i pozvao ih na istrajan rad, izneo je osnovne smernice rada novog načelnništva: ima se posvetiti velika pažnja sistematskom vežbanju, odbranbenom vaspitanju i vaspitanju sokolskih prednjaka, tako i sokolskom naraštaju. Sav tehnički rad ima se sprovođiti u duhu programa za slet u Beogradu. Tehnički odbor Saveza podeljen je na četiri oteke:

1) OTEK ZA OPŠTE TELESNO VASPITANJE, na čijem čelu stoji zamenik saveznog načelnika ing. Vojislav Pajić. On se deli na tri sekcije: a) sekcija za vaspitanje naraštaja i dece, koju vode Slavko Poljšak i Miloš Roksandić, b) sekcija za vaspitanje članova, koju vodi Janko Kavčić, c) sekcija za vaspitanje prednjaka (Saveznaškola), koju vodi Franožić.

2) OTEK ZA POSEBNE GRANE TELESNIH VEŽBI, na čijem čelu stoji III zamenik saveznog načelnika, Branko Polić. Deli se na šest sekcija i to: a) sekcija za proste grane (laku atletiku), koju vodi Radovanović Selimir, b) sekcija za vodene grane, koju vodi Nišavić Miloš, c) sekcija za vrhunske telovežbu, koju vodi ing. Šućica Stevan, e) sekcija za takmičarske igre (odbojka, košarka, hazena itd.) vodi Radovanović Selimir.

3) OTEK ZA ODBRANBENO VASPITANJE, na čijem čelu stoji Pavlović Dimitrije. Otek se deli na ove sekcije: a) sekcija za streljaštvo, b) sekcija za biciklizam, c) sekcija za konjicu, d) sekcija za zaštitu od vazдушnih napada i e) sekcija za vežbe na zemljištu.

4) OTEK ZA UPRAVLJANJE I PROPAGANDU, na čijem čelu stoji II zamenik saveznog načelnika, Josip Bogner. Njegove sekcije su: a) sekcija za gospodarstvo, koju vodi Radomir Malek, b) sekcija za lekarstvo, koju vodi Dr. Vučković Bora, c) sekcija za književnost, uredništvo stručnih listova, koju vodi Dr. Pihler Alfred i knjižničar, Spornjak Bogdan; d) sekcija za propagandu, koju vode Vojinović Miroslav i Jovanović Dušan.

Sem gornjih, članovi novog Tehničkog odbora su još: načelnik župe Beograd, Maksimović Bogdan i savezni prednjaci Ban Rafael i Ivan Sedlaček. Sednicama prisustvuju delegat Prosvetnog odbora Saveza SKJ, delegat Lekarskog oteka Saveza SKJ i delegat Ženskog Načelnništva.

Zavedeno je obavezno dežuranje članova Tehničkog odbora u prostorijama Načelnništva, a sednice Tehničkog odbora Saveza održavaju se svakih četrnaest dana.

Zaključeno je da se u vremenu od 13-XI do 7-XII o. g. održi tečaj odbranbenosti za putujuće prednjake svih sokolskih župa, i to u Beogradu. Isto tako održaće se 3 decembra u Beogradu sednica Zbora župskih načelnika, na kojem će se izvršiti pregled vežbi svih muških kategorija za slet u Beogradu.

24 oktobra održana je sednica Načelnništva Saveza na kojoj je govoreno o zajedničkom programu budućeg rada, muškog i ženskog. I. S.

Sokolstvo će izdržati i ove napadaje!

Javljuju nam iz **Komiže, na ostrvu Visu**, da su nepoznata lica, u noći između 21 i 22 oktobra, provalila u tamošnju sokolsku čitaonicu i kancelariju, te da su čitav inventar, sve stolove, stolice, knjige i arhivu izbacili na ulicu i sve to zapalili. Župa Split je prijavila ovo sramotno delo Državnom tužioštvu i intervenirala je kod Poverenika banske vlasti u Splitu. Naknadno doznajemo, da je sa strane bana Banovine Hrvatske, naredena istraga po tom događaju.

Poput mnogih napada na sokolska društva, nije ostalo pošteđeno ni **Sokolsko društvo Vela Luka**. Najpre je objavljen napadaj u splitskom »Hrvatskom Glasniku«, a u noći između 19 i 20 oktobra su mračne sile, kukavički skinule u noći sa Sokolane koplje za zastavu i izbrisale natpis »Sokolski dom«, te razbili nekoliko stakala. Očekujemo i napadaje na pojedince, koji se već najavljuju, ali nećemo klonuti! Sokoli su i pre rata radili i stradali, pak kad to moraju i u oslobođenoj Domovini, neka bude, ali su uvereni da je njihova pobjeda sigurna.

Članovi Seljačke zaštite su, 8 oktobra, napali na Sokolski dom u Senju, izvršili u njemu pretres i zauzeli ga, ali je, na nalog bana g. Šubašića, bio dom vraćen sokolskom društvu. Naprotiv dom u Kustošiji još uvek nije vraćen; izgleda zato, što tamošnje napadače podupire jedan narodni poslanik, poznati sileđija i intervencionist, koji se lepim para domogao, na račun svog harangetstva.

Letnje vežbalište Sokolskog društva Zagreb IV, koje je to društvo uredilo isključivo o svom trošku, silom su zauzeli članovi »Hrvatskog Junaka«, zajedno sa zgradom, u kojoj se nalazi sokolska knjižnica, a koju je također sagradilo sokolsko društvo. Članovi Hrvatskog Junaka su ušli i u dvoranu, u kojoj je dosada vežbao Soko VI, u Zagrebu (na Trešnjevci), pa su protupravno uzeli u posed sve sokolske sprave i imovinu, a od direktora škole su tražili da ne sme dozvoliti Sokolima da ista iznesu iz dvorane.

U Filipjakovu, kod Biograda na moru, vrše se danomice napadaji na članove Sokola, otimaju im se značke itd. Nekima su učinjene štete i na imanjima. U Svetoj Nedelji, kod Samobora, su bratu Stjepanu Čačkoviću pričene također osetljive materijalne štete, samo zato što je član Sokola.

Mržnja na Sokolstvo ide dotle, da je u **Pašmanu**, pre nekoliko dana, priredena čitava »mačija derača«, kojom su ispraćena dva naša člana, činovnika, a koja su iz Pašmana bila premeštena samo zato što su članovi Sokola. Rulja je sipala na njih najpogrdnije reči i samo što ih nije tvorno napala; a u noći je bio polupan jedan čamac, samo zato što je nosio ime »Soko«.

Jedan brat sa Pelješca nam javlja, da je neki frankovac na pošti samovlasno napisao na primerku »Sokolskog Glasnika«, što ga šalje mojemu bratu: »**Natrag, ne prima;** i moli nas da mu list i dalje šalje mo. Ovom prilikom moramo upozoriti, da to nije jedini slučaj, i da nam već mnoga braća i društva reklamiraju brojeve našeg lista, koje smo mi, međutim, primili natrag, sa oznakom, da ga »odbijaju«, da su »otputovali«, da su »nepoznati« itd.

Napadajima na Sokolstvo naročito se ističe splitski »**Hrvatski Glasnik**«, oko koga se kupe pomešani bivši režimlje, koji su zbog konjunktura okrenuli kabanicu, zajedno sa frankovcima i sinovima bivših austrijskih klerikalnih savetnika. Zbog toga nije nikakvo čudo, ako su njihovim napadajima puni uličarskih izraza. Tako je n. pr. u jednom od poslednjih brojeva objavljen članak, u kome se napadaju

redom svi dosadašnji nastavnici u školama sedam kaštelanskih sela, kao »neprijatelji hrvatstva«, »tuđinske sluge«, »stranci« itd., ma da su svi ti učitelji Hrvati, po rodu i osećanju, ali im je jedini greh bio, što su i dobru Jugoslaveni! I dok gospoda oko »Hrvatskog Glasnika« protiv svih tih nastavnika ne mogu da iznesu niti jednu konkretnu neispravnost, daleko bi bolje učinili, da iznesu, ko je na postamentu za jedan još nedovršeni spomenik, na obali, u Kaštel Starome, ispisao one sramotne izraze, i da li to također predstavlja znak »nove« kulture i »novog poretka«, i put ka iskrenom sporazumu i konsolidaciji države?!

Pod uticajem stalne harange u »**Hrvatskoj Straži**« i u frankovačkim listovima, širi se anarhija među srednjoškolskim daštvom u Banovini Hrvatskoj, na način koji bi morao da zaprepasti i autentične boljševice, ali koji »glavnom katoličkom organu« ipak dobro dolazi, — samo kad je uperen protiv Sokola i protiv Jugoslavena! U mnogim školama su, na nagovor frankofurtimeša, daci bojkotovali predavanja nastavnika koji su članovi Sokola, pa su stupali u štrajk, ometajući školski rad, postavljajući direktorima ultimativne zahteve itd. Tako su n. pr. u Slavskom Brodu daci stupili u štrajk protiv profesora Milinkovića, Kikereza, Zisa, Aleksića i Đukića, zato što su neki od njih Sokoli, a neki Srbi, pa su na koncu tražili da svi ti nastavnici, skupa sa direktorom, budu premešteni, inače neće ići u školu. Ti frankovački pitomci teroristi i dake Jugoslaveni, da s njima skupa moraju napustiti predavanja, tako da je n. pr. i sam sin jednoga od tih profesora morao da napusti predavanje svoga oca, od straha da ne bude izbijen.

I kampanja protiv sokolskih domova se nastavlja, pa sušački »**Primorje**« traži, da sokolski dom na Trsatu prestane da bude sokolski i da se »metne na raspoloženje hrvatskim gimnastičkim i ostalim društvima«. Je li i to predobijava za neki tvorni napadaj i za zaposednuće sokolskog doma u Trsatu, — po slovačkom uzoru?!

Mi smo već jednom kazali, da je Sokolstvo spremno da saraduje sa svakim udruženjem, koje se drži pristojno prema njemu; pa ako ostala društva u Trsatu misle da bi mogla da upotrebe sokolski dom za svoje priredbe, ona to mogu učiniti samo u punom dogovoru sa njegovim zakonitim vlasnikom, i nikako drugačije. Sokolske domove — to kažemo po stoti put, — ne damo iz naših ruku, a naročito ih ne damo onima, koji, na radost spoljnih i unutrašnjih neprijatelja naše države i napretka u njoj, i za njihov račun, — napadaju na Sokolstvo!

Splitski »**Hrvatski glasnik**« nastavlja sa hajkom i tvrdi, da su »sokolski domovi zidani i uzimani protiv volje naroda«, pa postavlja pitanje, »**kome pripada sokolski dom u Splitu**«, i traži da sokolski domovi »postanu to što su i pre bili, hrvatski domovi, sastajalište Hrvata i zaštite hrvatske narodne misli.«

Splitskom listu možemo odgovoriti, da sokolski dom u Splitu pripada i danas onima kojima je uvek pripadao, čestitim Hrvatima Jugoslavenima, pa da će to i ostati. A i protivnike ima iste, jer su se i za vreme rata protiv njega spremali napadaj frankovačke i klerikalne rulje, koja je služila Austriji. I prema tome, ako »Hrvatski glasnik« traži, da sokolski domovi »postanu ono što su i pre bili«, onda tu ne treba ništa da se menja. Oni su naime i danas sastajalište Hrvata, u kojima se hrvatsko ime zaštićuje od nasilja i bezakonja, koje — bog zna za čiji račun — ide za tim, da kompromituje, ne samo poredak u Jugoslaviji, nego i poredak u Banovini Hrvatskoj kao i sve što ide za smirivanjem i konsolidacijom, pa bio to neki, jugoslovenski Soko, ili Dr. Maček i ban Šubašić...

Frankovačka nametljivost u Varaždinu je, iz dana u dan, veća, tako da su protiv njihovog destruktivnog rada morali već da uzmu stav, ne samo samostalni demokrati (SDS), nego i svi ugledni i stari Radićevci. Međutim, frankovci se luže podvalama i drzovitošću, pa su udesili, da su iz svih služba otpušteni svi Sokoli, a voda frankovačkog terora, neki Dr. Čanić, koji tek od dve godine živi u Varaždinu, tvrdi otvoreno da u Varaždinu »ima svega 12 pravih Hrvata«, a sve drugo da treba goniti. Po svemu, što se događa u Varaždinu i okolici, vidi se, da frankovci idu za razvijanjem totalitarnog terora, ne samo protiv Sokolstva, nego i protiv svake demokratije, pa i one radićevske.

Znaci vremena...

Sa strane protivnika dižu se žalbe, da su se hrvatski učitelji »prisiljavali da se upišu u Jugoslovensko učiteljsko udruženje. Da to nije tačno, najbolje potvrđuje činjenica, što je Jugoslovensko učiteljsko udruženje već tri godine bilo najviše proganjano od čuvenog Stojadinovićevo »prosvetnog eksperta«, Stošovića, koji je čak i frankovce podupirao protiv JUU.

Šta se, međutim, događa sada u Banovini Hrvatskoj?... U Šibeniku se sastaju učitelji, pristalice HSS i, ne samo što osnivaju zasebno udruženje, već postavljaju kategorički zahtev da se ukine sekcija JUU u Splitu, i da nijedan Hrvat učitelj ne sme da bude njen član. A Hrvatsko Učiteljsko Udruženje u Splitu uputilo je nedavno poziv svima učiteljima u toj varoši, koji je ovako fašistički, da ne kažemo žandarski stilizovan: »Skupštini moraš prisustvovati i glasati za hrvatsku listu. Svaki koji bude na listi, mora se primiti! Na skupštini mora vladati disciplina i svaki mora ostati do svršetka skupštine.« Ild.

Još samo fali, da skupštinaru moraju da prestanu misliti svojom glavom, pa bi ovaj tipični diktatorski poziv bio savršen. I šta se onda ljudi žale na prošla nasilja? Kao da nije svejedno, vrši li se presija, u ime izrabljivanog hrvatstva, ili u ime izrabljivanog jugoslovenstva...

Splitsko »**Novo doba**« objavljuje izjavu poštara Grge Rumore u kojoj opisuje kako je, pred decembarške izbore, bio protiv volje objavljen u novinama kao odbornik JRZ; — kako je zatim išao kod svih funkcionera J.R.Z. da protestira protiv toga; kako mu je jedan odbornik čak dao posvedočenje, da nije izabran svojim pristankom; — ali mu ipak ni na koji način nije bilo dozvoljeno, da javno demantuje tu činjenicu. U samoj redakciji »Novog doba« savetovali su mu, da je bolje ako šuti, jer će ga inače režim, zbog takvog prkosa, teško progoniti.

I splitski »**Hrvatski glasnik**« objavljuje zanimljivu vest, da je još pre osnivanja Banovine Hrvatske mesni školski odbor u Veljoj Luci bio zaključio, da se tamošnja muška škola nazove imenom Štrosmajera, a ženska škola imenom Katarine Zrinjske. Šta je učinjeno sa tim predlogom, ne zna se; ali je na koncu stigla naredba, da se predloženi nazivi ne prime, već da se jedna škola nazove imenom »Miloša Obilića«, a druga »Majke Jugovića.«

Ne znamo da li je sve ovo tačno, ali ako jeste (a po svemu izgleda da je bar u pola tačno), onda ovi primeri najbolje ilustruju, na koji način se kompromitovao državni autoritet, a preko njega i jugoslovenstvo, u mnogim našim krajevima. Jer, svima nama treba da je sveto ime Miloša Obilića i Majke Jugovića, ali hteći na silu naturati ta imena, samo zato što su srpska, i to još protiv imena Štrosmajera i Katarine Zrinjske, koja treba da su isto tako sveta svakom Jugoslovenu, — predstavlja zaista neukusan pokušaj dodvoravanja, koji ne vodi računa ni o uvredi za one koji su predožili Štrosmajera i Katarinu Zrinjsku, ni o odijumu koji će nezasluzeno pasti na imena Milo-

Iz slovenskog sveta

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Praški listovi objavljuju intervju sa državnim protektorom za Češku i Moravsku, von Nojratom. G. von Nojrat je odmah u početku svoje izjave kazao, da g. Beneš nema pravo da govori u ime češkog naroda, jer je češki narod oslobođen od Benešove politike, aktom g. Hitlera od marta prošle godine, kojim je odstranjen nered u Srednjoj Evropi. Najveća greška g. Beneša je u tome, što nije hteo da uvidi da Česi mogu ispuniti svoj nacionalni zadatak samo u nemačkom životnom prostoru. Zatim se državni protektor oborio oštro na englesku propagandu, koja širi vesti o nemirima u Češkoj, i tvrdi da je Nemačka spasila češki narod od strahota rata, u koji ga je kušala uvaliti Benešova politika, te da češki narod danas živi potpuno slobodno, na kulturnom i gospodarskom polju, pod zaštitom nemačkog Rajha. Kao dokaz za to, državni protektor navodi činjenicu, da je protektorat zastupljen na beogradskom sajmu, zasebnim pavilijonom.

Javljuju iz Moravske Ostrave, da je tamošnji komesar protektorata u opštinskoj upravi odlučio, da poništi odluku bivšeg gradskog zastupstva Moravske Ostrave, prema kojoj je bivši prezident Beneš bio imenovan počasnim građaninom. Kao što je poznato, pre nekoliko meseci je jedan češki fašist, na pobudu Nemaca, bio već stavio predlog u opštinskom zastupstvu, da se to počasno građanstvo briše, ali se preko predloga preslo na dnevni red. Nemački listovi u Pragu su više puta zamerali češkim udruženjima i opštinama što nisu brisale bivšeg prezidenta Beneša kao počasnog člana, ali i pored toga, nikakva akcija u tom pogledu nije preduzeta. Čini se, da će sada vlasti protektorata uzeti tu stvar u svoje ruke i provesti je naredbom odozgo. Cilj protektorskih vlasti je, da se ime Benešovo potpuno bojkotuje, pa je tako nedavno izdana naredba, kojom se jednoj vrsti ruža, koja je bila nazvana Beneševim imenom, određuje drugi naziv.

Vlasti protektorata odredile su da se 28 oktobar, praznik osnivanja bivše Čehoslovačke republike, neće više slaviti u Čehoslovačkoj i da se ima tretirati kao obični radni dan. Doznaje se, da su izdata uputstva, po kojima bi svako odstupanje od rada toga dana, bilo kažnjeno kao demonstracija. »**Narodna jednota**«, organ naših Čehoslovaka, koji izlazi u Bačkom Petrovcu, posvećuje topao članak danu 28 oktobra, kao danu slobode Čehoslovačkog naroda i slavi ulogu Dr. Beneša u tom oslobođenju. Članak završava: »Borićemo se i nedamo se. Čvrsto verujemo da će pravda pobediti!«

»**Narodna jednota**«, koja izlazi u Bačkoj Palanci, javlja da su ugledni slovački političari i bivši ministri, Dr. Ivan Marković i Dr. Ivan Derer, internirani u koncentracionom logoru u Dahau.

Strani listovi javljaju, da je položaj čeških interniraca u Dahau više nego li strašan. »**Daily Telegraph**« tvrdi da je bivši predsednik praške opštine, Zenkl, bio zlostavljen na takav način, da su mu prelomljene noge. Nemački listovi to demantuju, ali je međutim došla vest o smrti jednog od najuglednijih čeških političara, Vlastava Klofača, u nemačkim tamnicama, pa tom prilikom francuski i engleski listovi ponovo tvrde, da su uhapšeni izloženi teškim nasiljima i da je Klofač umro upravo kao žrtva tih nasilja. »**Čehoslovenski Boj**« od 14 oktobra tvrdi, da ima informacije iz Praga, da se iz javnog života do sada izgubilo oko 50.000 lica, o kojima obično govore »**Majke Jugovića**«, zbog nasilnog naturavanja njihovih imena. I oni, koji u Banovini Hrvatskoj vode sada hajku na sve Jugoslaveni i Sokole bez razlike, bolje bi učinili da utvrde ovakve krivce, nego li da, na stare nepravde, gomilaju nove.

ma niko ništa ne zna; a vlada u Pragu nije u stanju da preduzme nikakvu istragu.

ČESI I SLOVACI U INOSTRANSTVU

»**Narodna jednota**« prima iz Pariza, da organizovanje čehoslovačke armije u tolikoj meri napreduje, da iz samog Pariza odlazi svake nedelje u čehoslovački logor bar 500 ljudi. Među legionarima se nalazi i izvestan broj sudetskih Nemaca, koji su pripadali demokratskim i socijalističkim partijama.

»**Čehoslovenski Boj**«, organ čehoslovačkih emigranata koji izlazi u Parizu, izveštava o boravku bivšeg prezidenta Beneša u Parizu. List tvrdi da je Dr. Beneš došao u vezu sa najuticajnijim francuskim krugovima, te da je imao dogovore sa svima predstavnicima češke i slovačke emigracije u Parizu, među kojima se nalaze Dr. M. Hodža, kanonik Šramek itd. Održana je svečana sednica svih predstavnika Čeha i Slovaka, u istorijskoj kući, u ulici Bonaparte, gde je i za vreme prošlog rata bilo sedište Čehoslovačke akcije. Na toj sednici je, u ime sokolskih društava u Francuskoj, uzeo reč starešina Smutny, uveravajući da će Sokolstvo poći u borbu, sa punom verom u pobjedu nezavisne i demokratske čehoslovačke republike.

Javljuju iz Londona, da je tamo izašao prvi broj lista »**Čehoslovačka u Engleskoj**«, što ga izdaje bivši prezident Beneš.

SELJENJE POLJAKA I NEMACA

Prema vestima što ih američka štampa dobija iz Berlina, Nemačka namerava da odmah počne uklanjati Poljake sa teritorija novoosnovanih provincija Zapadne Pruske i Poznanja, u kojima će biti naseljene nemačke manjine iz baltičkih država i drugih država Evrope. Iseljavanje Poljaka iz Gdinje već je započeto i oni se šalju u krajeve oko Varšave, u kojima bi trebala da bude osnovana smanjena poljska država, pod protektoratom Nemačke.

Iz slovenskog Sokolstva

MALE JEDINICE U ČOS.

Iz statistike ČOS vidi se da je više nego 2/3 sokolskih jedinica razasuto po selima i malim mestima. To su male jedinice. Od ukupnog broja, 3337 jedinica i četa, ima ih 1.128 sa manje od 50 članova. Drugu trećinu tvore jedinice kod kojih se kreće broj članova između 50 i 100. Jedinica od 200 članova ima 636, a do 500 članova 362. Iz gornjega se vidi da se sokolska organizacija temelji na seoskim jedinicama. Najveće su jedinice u ČOS: Praha Vinohrady 4.263, Praški Sokol 3462, Plzenj I. 2379, Praha VII. 2075, Brno I. 2672.

SMRT ODLIČNOG ČESKOG SOKOLA

Nedavno je umro u Pragu brat **Karel Sal**, počasni član vežbačkog zbora praškog Sokola i bivši ugledni telovežbački prvak ČOS. Brat Sal je, kroz trideset godina, bio član prednjačkog zbora praškog Sokola, a zajedno sa Erbenom, Čadom, Svobodom itd., bio je član međunarodne skupine ČOS, koja je odnela prvu pobjedu u takmičenjima Evropske gimnastičke federacije, prilikom petog svesokolskog sleta, god. 1907, u Pragu.

POSTANAK POZDRAVA »NAZDAR!«

Praški listovi beleže, kako je došlo do pozdrava »**Nazdar**« u češkom Sokolstvu. G. 1862 bila je u praškom Sokolu izložena knjiga, u koju su se upisivale želje i predlozi za usavršavanje sokolskog života. U toj knjizi je, odmah prve godine, brat Jozef Barak, novinar, izneo predlog, da se sokoli pozdravljaju sa pokličem »**Nazdar**«, koji je do tada bio nepoznat u javnosti. Predlog je bio odmah prihvaćen i pozdrav »**Nazdar**« je postao veoma popularan u čitavoj Češkoj.

Čitajući novine...

U prošlom broju smo javili o navali na sokolski dom u Betini, kod Šibenika, i opisali tačno juriš sekirama na taj dom, kao i uništenje sokolske imovine. Jedino što smo zaboravili da nadodamo, to je činjenica, da je na koncu te »junačke navale« sva imovina sokolskog doma bila zapaljena.

Osećajući valjda, da će biti teško tako »herojsku paljevinu« potpuno zataškati (kao što se to čini sa svima ostalim incidentima protiv Sokolstva, o kojima niti jedan list u Banovini Hrvatskoj ne sme da donese niti jednog reda!) — »Hrvatski dnevnik« je dao sebi javiti iz Šibenika, da je »u potkrovlju sokolskog doma u Betini neko podmetnuo dinamit i da je zgrada oštećena.« Na taj način trebalo je zaštititi frankovačke junake i oglasiti čitav napadaj za anoniman. A da stvar uspe, u Betini je poslat, da provede istragu, nekadašnji glatki Jugosloven, Aničin, koji se već proslavio nezakonitim oduzimanjem sokolskog doma u Sinju (koga je do duše morao da vrati, ali je, za nagradu zbog tolike revnosti, iz Sinja poslat u Šibenik!).

Herojima se, međutim, i to činilo kao suviše obzir prema Sokolima, pa je zato »Obzor«, od 21 oktobra, doneo vest, da u Betini uopšte nije bilo nikakve eksplozije, niti da je dom oštećen.

Još samo treba da ovi učenici i obožavatelji prof. Tuke i Šanje Macha proglase, da uopšte nije ni postojao dom u Betini, a ako je porušen, da je to učinila neka »tajanstvena podmornica«...

»Srijemske novine«, koje izlaze u Vukovaru javljaju masnim slovima o smrti austrijskog generala Sarkotiča, pa o njemu kažu:

»Pokoјnik je uživao ugled vrsnog stratega, pravedna čoveka i iskrenog hrvatskog rodoljuba. Kod pripadnika starijih generacija, kojima je pred rat i za vrijeme rata bio vojnički zapovjednik, ostavio je najljepšu uspomenu. Pokoјnik se isticao i u politici. Kao sin naše kršne Like bio je nepokolebivi pristaša nauke Ante Starčevića. Umro je daleko od Hrvatske, koju je žarko ljubio i u kojoj neka mu je vječan spomen!«

I nije to jedini list koji je tako toplo pisao o bivšem austrijskom generalu, zloglasnom poglavici Bosne i Hercegovine i onome koji je hrvatske vojnike vodio na klanicu za račun Beča, a protiv njihove sopstvene slobode; — dok o smrti biskupa Učelina, Šurmina, i tolikih drugih Hrvata, boraca protiv Austrije, nisu doneli ni jedne pristojnije reči.

A koliki je »hrvatski rodoljub« i »pristaša nauke A. Starčevića«, bio taj Sarkotič, najbolje pokazuje i to, što je svoga sina, Ervina von Sarkoticha, odgojio tako, da se on danas oseća punokrvnim Nemcem, što i same hrvatske novine priznaju. I šta li je siroti Starčević, koji je tvrdio, da Hrvati treba da idu puškom na Beč, — Bogu skrivio, da ga dovode u vezu čak i sa generalom Sarkotičem?!

U želji da se što žestim »srbovanjem« naplati vinkovačkim rivalima za njihovo »hrvatovanje«, vinkovačka »Slavonija« donosi u poslednjem broju članak, sa senzacionalnim naslovom preko čitave prve strane: »Snaga srpstva oko rođenja Isusa Hrista«. Tu se iznosi, kako srpska istorija potiče čak iz g. 2319 pre Hrista, a »g. 33 pre Hrista su Srbi imali na Moravi vojsku od 800.000 pešaka i 200.000 konjanika.« Krivo mu je samo to, što Dr. R. Horvat kuša da tu »srpsku slavu« uzme »kao suvlasništvo« i za Hrvate, — ma da se to po g. Raičeviću, dogodilo čitavih osam vekova pre dolaska Hrvata, — pa mu zato junacki dovikuje, da se ta »participacija na nečemu što je izrazito samovlasništvo, kao što je srpska istorija, ne može dozvoliti.«

Znači, — razgraničenje i za »istoriju« pre Hristovog rođenja!

Zagrebački »Jutarnji list« se žali na »teške i nemile provokacije, koje su se desile u poslednje vreme u Cavtatu, blizu Dubrovnika«. A te teške provokacije sastoje se u tome, da su »neki kućevlasnici skinuli koplja od zastava na kućama, da bi tako onemogućili vešanje hrvatske zastave«.

Jugoslovensko Sokolstvo u Hrvatskoj Banovini bi bilo sretno kada se incidenti protiv njega ne bi sastojale u drugom, nego u takvim »nemilim i teškim provokacijama.« Ali o vandalizmima u Betini, Komiži itd., »Jut. list« nema ni reči...

Соколске свечаности у Приштини

Соколско друштво Приштина прославило је, 22 октобра, на најсвечанији начин тридесетгодишњицу оснивања тамошњег соколског друштва »Душан Силни«, заједно са прославом дана ослобођења од Турака.

У очи прославе, у суботу, приређена је свечана соколска бакалада, са војном музиком на челу, а у недељу ујутро сјајна поворка, у којој су, поред чланова Сокола, учествовала и остала национална удружења. На благодарењу у цркви били су присутни сви претставници власти, на челу са командантом дивизијске области генералом М. Миленковићем и председником општине, Пејовићем.

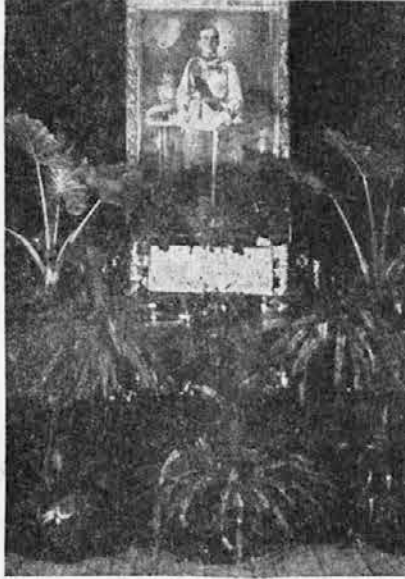
Освећење соколске заставе обављено је на свечан начин, а у име соколске жупе Скопље присуствовали су старешина Газикаловић, и просветар Мирко Јовановић, који су били срдечно поздрављени; једнако као и брат Сима Синадовић, први начелник друштва, који га је некад у најтежим приликама водио. И освећење заставе обавили су проте Аритон Поповић и Јосип Спасић, који су били такођер међу првим организаторима друштва. Кум заставе, Петар Илић, трговац, предао је заставу старешини Димитрију Спирићу, на што су чланови положили свечани завет. Са свечаности су упућени поздравни телеграми Њ. В. Краљу Петру II, Савезу Сокола и Министру физичког васпитања, а затим је старешина, брат Спирић, одржао леп родољубив говор. Говоре су одржали и делегати жупске управе из Скопља, а онда је поворка дефиловала пред освећеном заставом, бурно поздрављена од читавог народа. У подне је приређен ручак у официрском дому, а после подне су приказивани соколски филмови, па је затим приређена академија у официрском дому.

Одлазак бр. P. Lozjanina из Индије

Пишу на миз Индије: Ових дана нас напушта наш драги брат, Petar Lozjanin, који је већ неколико година био један од најснаžnijih pionira Sokolstva и svakog zdravog nacionalnog rada, како у Индији тако и на колонiji Moja Volja kraj Indije. Gradnja doma u Indiji, kao i gradnja Zadržno-sokolskog doma, na koloniji Moja Volja, u velikoj su meri delo brata Lozjanina, koji je u tom radu video zavet svoje Petrove Petoletke. Odлазак brata Lozjanina izazvao je žaljenje u svima nacionalnim krugovima Indije i okoline, dok je naprotiv izazvao neprikrivenu radost izvesnih inorodaca, kojima je smetao njegov nacionalni rad. Brat Lozjanin premešten je u Kovačicu, u Banat, i proizveden za sreskog školskog nadzornika, ali on se teška srca rastaje sa dosadašnjim položajem svoga rada, i bio je pripravan da, i bez unapredjenja, radije ostane u Indiji. Za naše Sokolstvo bi to također bilo od velike koristi, ali na žalost nije uspeo da ostane kod nas. Mi smo ubedeni, da će brat Lozjanin i u Banatu nastaviti sa sokolskim radom, a nadamo se da će i iz daljine pomagati nacionalni i sokolski rad Indije i okoline, ma koliko to nenarodnim elementima bilo krivo.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Sokolsko društvo Trebinje, priredilo je svečano komemorativno veče u spomen petgodišnjice smrti Blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja. Starešina, brat Vlado Popović, otvorio je komemoraciju, a zatim je brat Stanke O. Stanković, prosvetar, održao uspeo predavanje o životu, radu, stremljenjima i marseljskoj tragediji neumrlag Kralja. Brat Drobnjaković,

Sava je recitovao jednu pesmu u vezi sa Kraljevom smrću.

Poseta, od strane sokolskih pripadnika i građanstva uopšte, bila je takva, da su sve sokolske prostorije i ulica oko njih, bile ispunjene.

Sokolsko društvo Novi Sad, organizovalo je seriju predavanja, u cilju obaveštenja javnosti o opasnostima od napada iz vazduha. Već ranije su održana dva takva predavanja, a kao treće predavanje govorio je prof. Duro Katurić o bojnim otrovima, prikazavši praktično razne aparate, koji se upotrebljavaju u zaštitu od bojnih otrova. Kao četvrto predavanje održao je Dr. Jova Popović, direktor Higijenskog zavoda, o prvoj pomoći postradalima od bojnih otrova. Sva ova predavanja naišla su na najživiji interes kod publike.

Sokolsko društvo Aleksinac odlučilo je da podigne reprezentativni dom, u okviru Petrove Petoletke. Opština je poklonila društvu zemljište, u veličini od 3.800 kvadratnih metara, a pomoć od 50.000 dinara društvo je dobilo od predsednika vlade, g. Dragiša Cvetkovića. Društvo očekuje još pomoć od Banovine i od Saveza Sokola pa će sa zidanjem otpočetki idućeg proleća. Dom će biti posvećen uspomeni Kralja Ujedinitelja.

Kazališni otek Sokolskog društva u Splitu otvorio je zimsku sezonu 14 oktobra sa tri šaljive aktovke, što je ponovljeno i u nedelju posle podne. Obe pretstave bile su odlično posjećene, pa nije izostao moralni ni materijalni uspeh. Ovaj otek, zauzimanjem vrednog pročelnika, brata Haznadarevića Safeta, te marljivošću svih sestara i braće, priprema već i jedan veći komad, koji će se davati u najskorije vreme. Pokazalo se, da i ovaj otek, i novoosnovana čitaonica ispunjavaju svrhu, kojoj su namenjeni, te da okupljaju vrlo lepi broj svih sokolskih pripadnika.

ZELJE NAŠIH NEMACA

»Berliner Börsen Zeitung« javlja, da je predsednik jugoslovenske vlade, g. Cvetković, primio pretstavnikе nemačke narodne skupine, Hama i Trišlera, koji su mu podneli želje 600.000 Nemaca koji žive u Jugoslaviji. (Upozoravamo da u Jugoslaviji živi samo 450.000 Nemaca, kao što to piše i beogradska »Politika«, u članku, koga danas navodimo u našem listu!) Nemački izaslanici su izrazili želju, da dobiju dva mesta u Senatu, da se otvori nemačka gimnazija u Novom Vrbasu, te da se stvori zasebna nemačka partija, ili bar nemačko odeljenje u JRZ. Isto tako su se nemački pretstavnikи žalili predsedniku vlade zbog lažnih vesti koje se u po-

Петрова петолетка у жупи Скопље

(Наставак из »Соколског Гласника«, бр. 38)

Чета Мрзеници је оградила сеоско гробље, поред оних радова који су саопштени у прошлом броју нашег листа. Sprema летње вежбаиште, затим припрема терен на коме ће подићи воћњак. Чланови завршавају калемарски тецај.

Друштво Битољ одржало је свој годишњи јавни час. Повећало је број мушког нараштаја. Одржало је друштвене утакмице свих категорија и сеоских соколских чета за прелазан дар друштва, што је првина у тој врло валаној јединици. Просветарење је вршено са успехом како у друштву тако и у четама. Ове јесени наставиће се пошумљавање »Петрове горе«. Извршено је од стране друштвеног лекара антропометриско мерење код мушког нараштаја. Основана је још једна сеоска чета. Довршена је инсталација водовода у свима просторијама дома. Тако исто довршавају се свлачионица и нужници. До краја године одржаће се друштвени тецај и испит за друштвене и четне предњаци. У току новембра приредиће се академија. Чланство ће засадити на »Петровој годи« још 1000 садница.

Друштво Берово настојало је да побољша и вежбачки и просветни рад. Уређен је парк пред соколским домом и нараштајци су пошумили брдо »Југовац«. Подигнут је споменик Витешком Краљу Ујединитељу и четиници палим у Малешу. Ради се на преуређењу соколског дома и тениског игралишта.

Чета Дихово, поред онога што смо саопштили у прошлом броју, радила је на побољшању вежбања и просветарења. Одржавана су предавања о пољопривредним справама. Извршено је кречење сточних стаја због сточне заразе. Чланство је очистило један јаз у дужини од 150 метара; оправан је сеоски пут и извршено његово калдрмисање у дужини од 150 метара. Чета ће и даље радити на поправљању путева и регулисању потока.

Друштво Вучитри је у току године одржало 259 теловежбених часо-

ва са посетом 4974. Одржан је један јаван час, академија, 8 излета и друштвене утакмице. Одржана су 34 говора пред врстом и 5 предавања. — Посађено је 24 комада воћњака. — Довршен је соколски дом и свечано је освећен 3 септембра о. г. у присуству Краљевог изасланика, претставника власти, Савеза Сокола и Жупе, као и многобројног народа. Ускоро ће се довршити и ограда око дома.

Друштво Тетово успело је да до 6 септембра о. г. малтерише свој дом споља и постави олуку на крову. До краја године дом ће бити потпуно довршен. По пријему садница од Банске управе чланство ће засадити шумским садницама друм манастир Лешак—Тетово и околне голети.

Чета Елез (Качаник) вежба редовно и одржала је бојна такмичења; држе се пред врстом говори и чланство чита корисне књиге. У току године посађено је 175 воћних садница и подигнуто је живе оgrade 2300 м и два ђубришта. Петнаест чланова увело је пљувачнице и подигло два захода. Чланство је направило два пропуста на сеоском путу. Чета затим намерава да подигне чесму на путу Урошевца—Качаник.

Чета Косово Поље је извршила два гађања. Два брата су ископала и озидала два хигијенска бунара. Чланство је учествовало у штафетном трчању приликом Косовске прославе. Редовно читају књиге 15 браће. Говор и предавања одржавају се редовно. Засађено је око 3000 комада багремова и 150 племенитих воћњака. Окалемљено је 30 дрвета. Велики део пољских радова обављен је мобом. Петорица браће одрекло се црне кафе. Чланство се обавезало двапут годишње кречити куће и чистити бунаре. Направљен је један мост. Уређена је тераса преко црквеног земљишта. Приступа се копању још једног бунара. Настојаће се да се пропаганда међу чланством задругарство, да се организује зимска помоћ и штедња.

Program rada župe Maribor

U Mariboru je održan, 15 oktobra, zbor načelnika i načelnica svih sokolskih jedinica mariborske sokolske župe. Na zboru je došlo do svestrane diskusije o sokolskom radu, pa je stvoren opsežan radni program za g. 1939/40, koji obuhvata tečajeve, u takmiče i javne nastupe.

U decembru će se u Mariboru održati sedmodnevni tečaj za vodnike naraštaja, a zatim četrnaestodnevni tečaj za vodnike članstva. Od 2 do 9 januara će se na Pohorju održati sedmodnevni tečaj za smučarske prednjake, a od 29 juna do 1 jula 1940, u Mariboru trodnevni tečaj za narodno-odbrambeno vaspitanje. Sem toga, održaće se u julu četrnaestodnevni tečaj za plivanje na Bohinjskom jezeru. Župski slet će se održati 8 i 9 juna iduće godine, pa su za taj slet predviđene opšte utakmiče članstva i naraštaja, u kojima će učestvovati sve jedinice. Predviđene su također i utakmiče pojedinaца, streličačke utakmiče, kao i takmičenja u odbojci i koškarki. Župski slet će se održati u Studencima kod Maribora, a sem toga biće još nekoliko većih priredaba, prilikom otvaranja novih sokolskih domova u Prevalji, Gornjoj Radgoni, Pobrežju i Poljčanama. Župska okružja priređivaće biciklističke izlete u pogranične krajeve, a deseto župsko taborenje održaće se, u julu i avgustu, na Bohinju. Pored toga, određen je bogatiji program priprema za svesokolski slet u Beogradu, god. 1941.

Sokolstvo u Mariboru se, dakle, sprema na podvostručenu delatnost. slednje doba šire u inozemstvu, a koje dovode u sumnju vernost jugoslovenskih Nemaca prema državi.

Соколство нема везе са партијама!

Љубљански клерикални »Словенец«, који не може броја да пропусти, а да у њему не изнесе понеку лаж о Соколству, распалио је у последње време кампању, да су словеначки политичари, Др. Крамер итд. тобоже употребљавали Соколство у Словенији да преко њега изводе своје планове. Пошто то пише лист, који се усуђивао да тврди чак, да се у Соколству крију комунисти, — ми се нисмо освртали на те, већ заиста преглупе клевете; али због информације наших читалаца, доносимо, шта о томе пише љубљанско »Јутро«:

»Било је доста покушаја у првом реду да се Соколство у Словеначкој претстави као привезак напредне југословенске политичке организације. Ишло се затим да се Соколство компромитује као општа народна установа да тобоже служи политичким групама. Ти покушаји су пропали и морали да пропадну пошто су све то само просте измишљотине. Соколство је строго чувало и очувало свој нестраначки, чисто национални значај и никада се није дало злоупотребити као стафажа за било какве политичке акције. С друге стране није било никада у Словеначкој никаквих покушаја да се каква политичка организација, а по најмање ЈНС, меша у соколске прилике. Само под режимоm др. Милана Стојадиновића забележен је жалостан случај кад су били Соколству упућени позиви да иде у бој против оних националних кандидата који су се кандидовали на листи др. Мачека за идеју споразума«.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Londonki i rimski listovi objavljuju vesti, da se sprema konferencija između Jugoslavije, Rumunije i Mađarske, koja bi trebala da se održi u mesecu novembru, u Beogradu, a na kojoj bi uzeo učesća i jedan italijanski posmatrač. Na toj konferenciji imao bi da se stvori novi savez o međusobnoj pomoći između ove tri države, kojemu bi doznije pristupile i Turska i Bugarska. Ova nova balkanska organizacija bi, prema tim vestima, uživala punu potporu Italije.

Savetovanja koja se vode u Berlinu između nemačkih vojničkih i političkih šefova, sa kancelarom g. Hitlerom na čelu, pobudila su najveću pažnju u svetskoj javnosti. Strana štampa misli, da se na tim savetovanjima treba doneti odluka o tome šta treba raditi, pošto nemačka mirovna ofanziva nije donela nikakvog uspeha. Tvrdi se, doduše, da u Berlinu još nisu izgubili nadu, da će im uspeti razdvojiti Francusku od Engleske, ali se baš zato misli da će na nemačkim savetovanjima biti stvorene odluke o pooštrenju rata prema Engleskoj, na način da bi se pojačala akcija podmornica, da bi nemačka avijacija uvećala napadače na englesku flotu i engleske varoši, te da bi bila pooštrena kontinentalna blokada Engleske. Tvrdi se, da pristalice te struje traže, da se ne preduzima ofanziva na zapadnom frontu protiv Francuske, već da se razvije živa propaganda, kojom će se Francuzi ubediti, da nema smisla da ratuju za engleske interese. Naprotiv tome postoji i druga struja, koja misli da je u interesu Nemačke, da se rat što pre završi, pa zato zagovara što energičnije operacije, baš na zapadnom frontu.

Američka štampa je objavila nedavne podatke, da je na traženje g. Hitlera, da Sovjetska Rusija pruži Nemačkoj i vojničku pomoć protiv zapadnih demokratija, Staljin odgovorio naročitim pismom, u kome je pristao na to, da Rusija učestvuje u zajedničkoj, nemačko-ruskoj deklaraciji, ali bez ikakvih vojničkih obaveza. U pogledu pregovora s Turskom tvrdi se, da je Nemačka tražila od Rusije, da prekine prijateljstvo sa Turskom, ako Ankara sklopi pakt sa zapadnim silama. Pošto Staljin ne želi nikako da kvari odnose sa Berlinom, u trenutku kada učvršćava svoje pozicije na Baltiku i prema Karpovima, to se on zaista pričinjao kao da je Turskoj postavio odnosne zahteve, ali kada ih ona nije prihvatila, nije ipak prekinuo prijateljstvo sa njome. To se navodi kao dokaz, da Rusija također želi da dobije vremena, te da igra na obe karte, nastojeći da izvu-

če što više koristi iz svoje specijalne neutralnosti.

Nedavno smo javili, da je remek-delo naše književnosti Njegošev »Gorski Vijenac« preveđen na italijanski jezik i da će uskoro biti objavljen. Sada se pak javlja, da je Knjižara Majner u Lajpcigu, izdala nemački prevod »Gorskog Vijenca« koga je izradila gđa Katarina Jovanović. Predgovor za ovaj prevod napisao je nedavno preminuli prof. univerziteta, Pavle Popović.

Belgijski istoričar, A. Seyl, je u svojoj istoriji novinarstva utvrdio, da su prve novine u svetu objavljene i pak u Pragu, god. 1597, pod naslovom »Noviny poradne celehomjesice«, i da ih je uređivao Daniel Sedličanski. Italijani su, naprotiv, tvrdili da su prve novine izlazile u Veneciji, još god. 1536. Tek posle Praga došle su na red ostale velike varoši evropske, a naročito veliki trgovački centri, kao što je Antwerpen, Augsburg, Strasburg, Amsterdam, London itd. U Rusiji su prve novine izišle tek god. 1703.

U Jugoslaviji živi 456 književnika, od kojih su 29 žena priznate kao profesionalne spisateljke. Ali ima 1740 lica koja saraduju na periodičnim časopisima, i objavljuju knjige. Ovi književnici se po profesiji dele ovako: najveći deo su državni činovnici i to 75 posto; 5 posto su privatni nameštenici, dok ih 18 posto pripada raznim profesijama.

Sokolski rad na pošumljavanju

Zemaljski odbor za propagandu pošumljavanja, u kome je zastupljen i naš Savez, rešio je da dani jesenjeg sađenja budu od 22 oktobra do 5 novembra t. g. Odbor je izdao okružnicu svima banovinskim, sreskim i mešnim odborima, da preuzmu potrebne korake, kako bi ovo sađenje bilo što obimnije i uspešnije.

Pošto i mi sokoli takođe radimo na pošumljavanju goleti i krša, i na sađenju voćaka, i pošto radimo u saradnji sa odborima za pošumljavanje, to se preporučuje bratskim društvima i četama, da u ovom jesenjem sađenju uzmu što većega učesća, da nastoje na svaki način da se članovi četa i društava što jače zauzmu za ovu akciju.

Po svršenom poslu, treba Savezu poslati izveštaj o broju zasadenih sadnica, kao i o broju sadnica, posadenih u proletnjem sajmu. Dakle, koliko su naše jedinice zasadile svega sadnica u ovoj godini.

Očekujemo od naših članova društava i četa, da će shvatiti značaj ove akcije i predano je izvršiti, te poslužiti kao primer i drugima.

Iz života češkog Sokolstva pre 50 godina

»Sokolski Vestnik«, Č. O. S., u br. 37 o. g. donosi interesantne istoriske podatke od kojih vredi neke spomenuti i za nas. Tako je u 1889 god. posle dugog natezanja osnovana »Česka Obec Sokolska«. Iste godine prvi put učestvovalo je sokolstvo van granica na utakmicama u Parizu. Oba ova događaja znatno su uticala na razvijanje sokolskih težnji u daljem vremenu.

Župa je bilo 10 sa 169 društava i 18.500 članova od kojih je vežbalo 30,19%. Na jedno društvo pripadalo je 115 članova i 35 vežbača. Deca i naraštaj vežbali su još zajedno, njih 2123 u 78 društava. — Četiri župe su izdavale svoje »Vesnike«, ali su ih ukinule i svoje vesti objavljivali su u časopisu »Sokole«. — Na glavne skupštine župe dolazili su često predstavnici c. k. vlasti. Nošenje sokolske odore smatralo se je kao povod za izazivanje naročito u mešovitim krajevima. U društvenim pravilima nije bilo dozvoljeno dovesti u vezu vežbanje i društveni život sa načelima koja je gajilo Sokolstvo.

U istoj godini bilo je osnovano 11 novih društava. — Samo 10 društava imalo je vlastite sokolane. Ostala stvarala su fondove za gradnju svojih domova. — Od velikog su značaja bili izleti društava na istorijska mesta i kod drugih društava radi njihovog pojačanja i širenja sokolske misli. — Učestvovalo se i na narodnim svečanostima. — Praškom Skolu policija je zabranila upotrebljavanje truba pri javnim nastupima. — Radi učvršćavanja sokolskog bratstva počeli su se širiti članski sastanci, posela i slično.

Vrlo važnu ulogu imalo je stalno matično društvo Praškog Sokola. Izdavalo je časopis »Sokol« kojeg je izdavač od 1871 god. bio sam Dr. M. Tyrš. — Za najbolji originalan literarni rad iz sokolskog delokruga rada raspisane su dve nagrade sa po 5 dukata. — Društvo je izdavalo i knjižnicu sokolskih prednjaka koju je sa trećom sveskom preuzela Č. O. S. Sve prve tri sveske napisao je br. F. Kožišek i to: »Večeri vežbanja na vratilu« — »Večeri vežbanja na konju na širinu« i »100 primera prostih vežbi«. — Istovremeno je društvo ustanovilo sokolsku »Maticu« za izdavanje stručne i druge literature sokolske. — Časopis »Sokol« po želji jugoslovenske braće počeo je objavljivati rasprave i na hrvatskom i slovenačkom jeziku. Članovi društva dobijali su list besplatno.

Učešće češkog sokolstva na jubilarnoj svečanosti Ljubljanskog Sokola imalo je krasan uspeh i stvorilo je u Ljubljani neobičan interes za

gradnju vlastite sokolske zgrade za koju je i br. Dr. J. Podlipni (tadašnji starosta Č. O. S.) darovao 100 forinti — Za istu svrhu i biskup J. J. Strossmayer dao je 200 forinti i svoj dar propratio je pismom u kojem je lepo istaknuo vrednost sokolske misli.

Telovežbeno društvo Praških gospoda i devojaka odlučilo je da se za proslavu 20 godišnjice svoga trajanja ustanovi više besplatnih mesta za siromašne devojke radi pohađanja vežbanja. — U to vreme počelo se u društvima gajiti mnogo borenje.

Ovim se pregledom rada posle 50 god. može utvrditi da je sokolstvo već u 1889 god. napredovalo i da je naišlo u svojim redovima na oduševljene saradnike koji su mu predano i požrtvovno služili.

Miroslav Vojinović

Sadržina sokolskih listova

»VESNIK SOKOLSKE ŽUPE CELJE«

U svome broju od 8 oktobra donosi zanimljiv sadržaj, a posvećen je spomenu Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra Ujedinitelja: Zagreb 15 oktobra 1934, Bogomilu Kajzelju u spomin, B. R.; — Naša moć, Milan Mahkota; — Ne najdem naslova. — Vladimiru Gortanu; — Sirene tulijo; — Za dinar brez dinarja; — Tehnički deo lista; — Objave.

»OKO SOKOLOVO«

Glasnik Sokolske župe Beograd, u dvobroju 7 i 8, od 9 oktobra, donosi sadržaj u glavnom posvećen uspomeni na Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra Ujedinitelja: Pod zvezdom devetog oktobra, Momir Sinobad. — Čestitka za rođendan Nj. V. Kralja, Dr. M. Gradojević. — Hoćemo li i mi ne, Miloš Vasić. — O pošovanju umrlih, Milič Majstorović. — Govori pred vrstom. — Savremeni pogledi. — Sokolsko selo. — Naša župa. — Sokolske vesti. — Dečija strana. — Zabavni deo.

»BRATSTVO«

Glasnik Sokolske župe Osijek, u broju 10 za oktobar, donosi ovaj sadržaj, sa slikom Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra na naslovnoj strani: Rezolucija sa savezne skupštine; — Zadaća nemačkih gimnastičkih društava u Poljskoj (D. Krulj); — II Međužupske utakmice (Bogner Josip); — »Hrvatski Junak« (D. K.); — Sporazum i Sokolstvo; — Razočaranja (Bran. Slijepčević); — Pojedinač ništa, celina sve (Kovalska S.); — Vesti iz svih okružja župe. — List je ilustrovan vrlo lepim slikama.

ČASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu
klimaca i značaka.

ОГЛАС

Задужбина Михаила, Стеве и Рада Јевтовића, коју су основали Јован—Стеван и Љубица Јевтовић, објављује Стечај за нових 10 питомаца. Према завештању питомци могу бити сиромашна и сирота деца (без родитеља), вере православне, која су рођена у границама Србије из 1912 године и имају славу. Помоћ се може издавати за време учења у основној школи и за четири године у школама преко основне, највише за осам година.

Молбе упућивати Одбору Задужбине, најдаље до 15 новембра текућег год. У молби изложити најпотребније податке о детету и адресу молиоца. Адресовати: Удружење Југословенских инжењера и архитеката за одбор задужбине Јевтовића, Краља Фердинанда бр. 7, Београд.

UZORNE OPREME
vežbaona, stadiona, letnjih vežbališta te igrališta za decu
izvršuje specialna
Tvornica gimnastičkih sprava
J. ORAZEM
Ribnica (Jugoslavija)
Osnovana 1881. g.

INGELEN **РАДИО**

АПАРАТИ

Победници најсавршеније конструкције и генијалних изума.
Велики избор свих модела за струју.
Првокласни батеријски пријемници за села.
Најповољнији услови отплате.

ЈУГО-РАДИО
БЕОГРАД, Престолonasледников трг 35 — Тел. 25-125
НИШ ПЕТРОВГРАД СКОПЈЕ
Драгољуб Станковић Радиофонија Југо-радио
Аушанаова 18-а Кр. Александра 45 Прест. Петра 04
ЗАСТУПНИЦИ У СВИМА ВЕЋИМ МЕСТИМА

Све за млекарство:

СЕПАРАТОРИ
БУЏКАЛИЦЕ
КАНТЕ ЗА МЛЕКО
МЛЕКОМЕРИ
МУЗЛИЦЕ
ХЛАДИОНИЦИ
ГЕРБЕРОВИ АПАРАТИ
ФЛАШЕ ЗА МЛЕКО
СИРИШТЕ
КУЛТУРЕ ЗА БУТЕР И
ЈОГУРТ

и све остало добијете код једине стручне фирме
МОДЕРНО МЛЕКАРСТВО

„ТИТА Н“ - С. ШКОРИЋ, БЕОГРАД
Кр. Наталије 13. Телефон 28-404

ЗА DAME

**MANTLOVI
KALJINE I BLUZE**
najveći izbor u specijalnoj radnji ženske konfekcije

„TOGA“
PINKAS I KOMP. Beograd
Knez Mihailova br. 8 (ugao)